

Skolebruksplan for Bergen 2021-2030

Vedtatt i Bergen bystyre 22.9.2021

BERGEN
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Rom for læring og fellesskap	3
1 Innledning.....	4
2 Skolen som hjerte i nærmiljøet	6
2.1 Strategier for å utvikle skolen som hjerte i nærmiljøet	6
2.2 Tiltak – skolen som hjerte i nærmiljøet.....	10
3 Utforming av læringsarealet	13
3.1 Funksjons og arealprogram for skoleanlegg	13
3.2 Elevenes hjemmeområde.....	14
3.3 Veiledning og støtte til skolene som skal inn i nye arealer	19
3.4 Kriterier for å søke på midler for innvendig og utvendig oppgradering	21
3.6 Tiltak – utforming av læringsareal.....	22
4 Organisering av byggeprosjekter.....	23
4.1 Tiltak – organisering av byggeprosjekter	24
5 Fremtidig skolestruktur	25
5.1 Strategier for vurdering av strukturtiltak	25
5.2 Justering av normalkapasitet	26
5.3 Fremtidig bassengstruktur. Rehabilitering av basseng. Nye basseng og endringer i bruks – og driftskonseptet	26
5.4 Forventet elevtallsutvikling i Bergen kommune og bydelene.....	27
5.5 Arna bydel	28
5.6 Bergenhus bydel.....	31
5.7 Fana bydel	36
5.8 Fyllingsdalen bydel	40
5.9 Laksevåg bydel.....	43
5.10 Ytrebygda bydel.....	46
5.11 Årstad bydel.....	48
5.12 Åsane bydel	53
5.13 På lang sikt.....	57
5.14 Sikre skoletomter tidlig i offentlige arealplanprosesser og nye utbyggingsområder	57
6 Oppsummering av tiltak, økonomiske konsekvenser og ansvarlig avdeling - Skolebruksplan for Bergen 2021-2030	59
Referanser	67
Vedlegg 1 Premisser for utforming av læringsarealet	68

Forsidebilder: Nina Blågestad/Bergen kommune

Rom for læring og fellesskap

Skolebruksplanen er en av de viktigste planene jeg legger frem som byråd for barnehage, skole og idrett i denne perioden. Planen skal ligge til grunn for fremtidig utforming av læringsarealer og for hvilken skolestruktur vi skal ha i Bergen kommune. Overskriften viser til det som er skolens viktigste oppgave, at skolen både har et utdannings- og dannelsingsoppdrag, og at dette oppdraget henger sammen med både hvordan vi utformer skoleanleggene våre og hvor de plasseres.

Skolen skal gi den neste generasjonen verktøy, kunnskap og kompetanse for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Vi kjenner ikke fremtidens arbeidsliv, men vet vi må legge til rette for at elevene får mestre samtidig som de får utfordringer, at de får medvirke og samarbeide, at de får konsentrere seg og gå i dybden, og at de får være aktive, lære seg å stille spørsmål og være kreative. Samtidig skal vi legge til rette for et raust og trygt læringsmiljø der elevene stimuleres til sosial utvikling. Skolebyggene våre skal fremme både lærelyst og fellesskap, og være gode arbeidsplasser for de ansatte.

I skolebruksplanen bygger vi derfor videre på tenkningen fra tidligere skolebruksplaner, med fleksibilitet i læringsarealene. Skolebruksplanen legger føringer for at skoleanleggene skal utformes slik at de legger til rette for variasjon i læringsarbeidet, og for ulike organisasjonsformer slik at alle kan få et best mulig utbytte av opplæringen. Samtidig skal utformingen også ivareta både mulighet for fremtidige endringer i pedagogisk praksis og endrede størrelser på elevgruppene.

Overskriften Rom for læring og fellesskap henspiller også på at skolebruksplanen denne gangen har fått en sterkere nærmiljøprofil. I fremtiden ønsker vi å legge enda bedre til rette for at skolene kan være sosialt bærekraftige og inkluderende møteplasser for nærmiljøet. Byrådet ønsker at Bergen skal ha gode bo- og nærmiljø med byrom som stimulerer til sambruk, der alle er velkomne som aktive deltakere i fellesskapet. Skolebruksplanen inneholder derfor strategier for å styrke skolen som en lokal møteplass.

I årene fremover ønsker byrådet å sikre en skolestruktur som gir et godt fysisk og sosialt læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring hos elevene våre. Arbeidet med å rehabilitere og modernisere skolebyggene fortsetter, og i årene fremover ønsker vi at de skolebyggene som er i dårligst tilstand skal pusses opp og moderniseres.

I denne skolebruksplanen foreslår vi å ikke legge ned noen skoler. Å gå på skole nært sitt eget hjem, sammen med venner og klassekamerater, gir barna tilhørighet og fellesskap til sitt nærmiljø. Byrådet mener derfor at Bergen bør ha et mangfold av skoler, fra de mindre skolene som ligger i ytre deler av kommunen til de større skolene i mer sentrale deler.

Frem mot 2030 skal Bergen utvikles som en tettere og mer kompakt by. Dette målet krever at det er tilstrekkelig skolekapasitet der behovet er, og byrådet ønsker derfor å utvide skolekapasiteten på eksisterende skoler i flere bydeler. I tillegg ønsker byrådet å bygge helt nytt skoleanlegg på Mindemyren i Årstad bydel, og ny ungdomsskole i Bergenhus bydel.

Endre Meyer Tvinnereim

Byråd for barnehage, skole og idrett

1 Innledning

Visjonen for bergensskolen er *Kompetanse for alle i mulighetenes skole*. Skolebruksplanen er kommunens viktigste plandokument for planlegging og utforming av skolebygg og fremtidig skolestruktur, og den overordnede målsetningen med skolebruksplanen er at den skal støtte opp under visjonen gjennom utforming av skolebygg og fremtidig skolestruktur.

Skolebruksplanen består av de tre kapitlene *Skolen som hjerte i nærmiljøet*, *Utforming av læringsarealet* og *Fremtidig skolestruktur*. *Funksjons- og arealprogram for skoleanlegg* ligger som vedlegg til planen.

Skolen som hjerte i nærmiljøet

Skolene er ikke bare skoler, men også viktige møteplasser i nærmiljøet, og nærmiljøets bruk av skoleanlegget kan spille en avgjørende rolle i å bygge fellesskapsfølelse og tilhørighet til et lokalmiljø. Skoleanleggene i Bergen skal derfor i enda større grad tilrettelegges som gode, sosialt bærekraftige og inkluderende møteplasser for nærmiljøet, der alle er velkomne som aktive deltakere i fellesskapet. Målsettingen er at skolen kan bli *et hjerte i nærmiljøet*.

I dette kapitlet beskrives hvordan tilretteleggingen for *skolen som hjerte i nærmiljøet* skal skje gjennom tre strategier:

- Ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringer skal det gjennom samarbeid med andre byrådsavdelinger vurderes om det er behov for samlokalisering av flere kommunale tjenester og å utforme skoleanlegg som kan ha flere funksjoner.
- Det skal tilrettelegges for sambruk av skolens arealer gjennom at skolens fysiske utforming i større grad legger til rette for nærmiljøets bruk
- Det skal gjennomføres et pilotprosjekt ved ett større rehabiliteringsprosjekt eller nybygg, der nærmiljøet blir tettere involvert allerede i planleggings- og byggefasen, for å utvikle et bygg som fungerer best mulig både for skolen og nærmiljøet

Utforming av læringsarealet

Det finnes en rekke nasjonale føringer som stiller tekniske krav til hvordan skoler skal bygges og rehabiliteres, både når det gjelder arealnormer, universell utforming og miljøkrav.

Når det gjelder selve *utformingen og innredningen* av læringsarealet, finnes det ingen nasjonale føringer. Det nærmeste vi kommer er Opplæringsloven § 9 A-7 som sier at «*Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane*». Det er derfor opp til hver kommune å utforme skoleanleggene sine slik de mener er best for at elevene skal få en mest mulig tilpasset opplæring og et best mulig læringsutbytte og skolemiljø. I Bergen er det bystyret, som gjennom å vedta skolebruksplanen, gir rammene for hvordan skoleanleggene skal utformes.

Den fysiske utformingen av rommene må understøtte og henge sammen med ønsket læringspraksis. Nasjonalt og lokalt er det gitt visjoner, mål og retning for hva som er god og ønsket pedagogisk praksis. De viktigste premissene for utforming av læringsarealene ligger derfor i det som er overordnede nasjonale og lokale føringer for læring: i [Læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 \(LK20\)](#) og Bergen kommunes egen kvalitetsutviklingsplan for grunnskolen, [Sammen for kvalitet-læring \(SFK-L\)](#). Hvilke premisser og ønsket læringspraksis som ligger til grunn for den fysiske utformingen av elevens læringsarealer, slik den fremkommer i skolebruksplanen, er nærmere drøftet i høringsutkastet. En kort oppsummering ligger som vedlegg 1 til skolebruksplanen.

I dette kapittelet gis det en nærmere beskrivelse av hvordan elevenes hjemmeområde skal utformes når det bygges nye skoler/ved større rehabiliteringer av skoler i Bergen. Hjemmeområdet er det arealet der elevene tilbringer mesteparten av tiden på skolen når de ikke har undervisning i de felles læringsarealene, som for eksempel skolekjøkken, verksted eller musikkrom. Alle nye skoler skal ha ett eller flere hjemmeområder pr trinn, avhengig av størrelsen på skolen. Hvert hjemmeområde skal ha to hovedrom og tre grupperom av ulik størrelse. På både barne- og ungdomstrinnet bygges hvert hjemmeområde for om lag 60 elever. I kapittelet beskrives utforming, soneinndeling og møblering av hjemmeområdene, og hva slags læringsarbeid de ulike sonene i hjemmeområdet legger til rette for.

Føringene som gjelder for utforming av hele skoleanlegget finnes i *Funksjons og arealprogram for skoleanlegg*¹. I Funksjons- og arealprogrammet beskrives det hvordan både inne- og utearealene skal utformes, hvilke arealrammer som gjelder, og der fremkommer det en detaljert beskrivelse av alle de ulike areal- og funksjonskategoriene i skoleanlegget.

Funksjons- og arealprogrammet ligger som vedlegg til skolebruksplanen.

For at skolens personale skal kunne utnytte arealene når de får et nytt skolebygg, må det være sammenheng mellom de fysiske rammene, den pedagogiske praksisen og hvordan skolen velger å organisere seg. I kapittel 3 blir det derfor også beskrevet hvordan skolene som får nye arealer skal få veiledning og støtte, slik at skolene som skal inn i nye arealer kan utnytte arealene på best mulig måte og drive en læringspraksis der det er overensstemmelse mellom rommenes utforming og ønsket læringspraksis i tråd med læreplanverket.

I mange av de tradisjonelle klasseromsskolene kan det være behov for midler til innvendig og utvendig oppgradering. I kapittelet er det fastsatt kriterier for tildeling av investeringsmidler til innvendig og utvendig oppgradering, slik at midlene i større grad kan brukes i tråd med LK20 og SFK-L.

Til sist i kapittelet beskrives organiseringen av byggprosjektene: Ansvar og rollefordeling mellom Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett (BBSI), Etat for utbygging (EFU) og Etat for bygg og eiendom (EBE), samt brukermedvirkning fra skolene og Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU).

Fremtidig skolestruktur

Hvordan den fremtidige skolestrukturen i Bergen skal utformes er en viktig del av skolebruksplanen. I denne delen gjøres det rede for de strategiene som legges til grunn for vurderinger av strukturtiltak. Deretter presenteres skolebyggprosjekter som er ferdigstilt siden forrige skolebruksplan, og hvilke skoler som har fått justert sin tidligere fastsatte normalkapasitet. Dette er et veiledende tall på hvor mange elever skolen har plass til. Før de bydelsvise kapitlene gis det en kort omtale av sak om "[fremtidig bassengstruktur](#)". I de bydelsvise kapitlene fremgår det hvilke skoler som skal rehabiliteres, hvilke skoler som skal få kapasitetsutvidelser og det legges frem en plan for hvor det skal bygges nye skoleanlegg. Delen avsluttes med kapittelet «på lang sikt» der kommuneplanens arealdel (KPA) og avsetting av skoletomter omtales.

Det er utviklet et digitalt kartverktøy som gir fakta- og nøkkeltallsinformasjon om samtlige grunnskoler i kommunen. Det er lenket til kartverktøyet fra temasiden til skolebruksplanen.

---

¹ Funksjons- og arealprogrammet har skiftet navn fra *Arealstandarder og kravspesifikasjoner for skoleanlegg* til *Funksjons- og arealprogram for skoleanlegg*

2 Skolen som hjerte i nærmiljøet

Skolene er ikke bare skoler på dagtid, men også viktige møteplasser i nærmiljøet, og skoleanlegget kan spille en avgjørende rolle i å skape fellesskapsfølelse og tilhørighet til et nabolag. I fremtiden skal skoleanleggene i Bergen i enda større grad tilrettelegges som gode, sosialt bærekraftige og inkluderende møteplasser for nærmiljøet, der alle er velkomne som aktive deltakere i fellesskapet. Målet er at skoleanleggene skal utvikles til å bli *et hjerte i nærmiljøet*.

Denne målsetningen er godt forankret i kommunens planer. I [byrådets plattform](#) er ambisjonen at Bergen skal være en kortreist fossilfri by preget av gode nabolag og oppvekstmiljø, der folkehelse, inkludering, klima, miljø, biologisk mangfold og sosial utjevning er viktig i all byutvikling. Ifølge [Kommuneplanens samfunnsdel - Bergen 2030](#) skal Bergen være en attraktiv og aktiv by der innbyggerne har et nært forhold til nærområdene sine, og det skal arbeides for nærhet og samlokalisering av tjenester. Det er også viktig å planlegge for en variert boligstruktur og en god balanse mellom bolig, arbeidsplasser og service i bydelene. Byen skal ha gode barnehage-, skole-, fritids- og idrettstilbud i alle bydeler slik at innbyggerne får et likeverdig tilbud og like muligheter. Videre skal en arbeide for at det blir korte avstander som fremmer gåbyen Bergen, hvor innbyggerne kan gå til det de trenger i hverdagen.

Kommuneplanens samfunnsdel beskriver også at Bergen skal ha en målrettet innsats i områder med levekårsutfordringer. Det er en målsetting å utjevne sosiale og geografiske forskjeller som har betydning for levekår og folkehelse. I disse strøkene må en derfor vektlegge at skoleanlegg blir et samlings- og møtested og en ressurs i nærmiljøet.

Med tanke på bærekraftig byutvikling, bør skolens lokalisering være med på å styrke eksisterende bebyggelsesområder og lokalsentrum, ha god ankomst via gang- og sykkelvegnettet, i tillegg til gode transporttilbud. Også [Folkehelseplanen for Bergen](#) og Bergen kommune sin [Arkitektur og byformingsstrategi for Bergen](#) målbærer de samme ambisjonene: Gode bo- og nærmiljø med sosialt bærekraftige nabolag, med byrom der det stimuleres til sambruk.

Plassering og utforming av nye skoleanlegg er derfor viktig i et byutviklingsperspektiv. Ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringsprosjekter, skal det legges til rette for at skolen kan være et hjerte i nærmiljøet.

2.1 Strategier for å utvikle skolen som hjerte i nærmiljøet

For at skoler skal kunne fungere som nærmiljøanlegg gjelder følgende strategier:

- Vurdere samlokalisering ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringsprosjekter
- Tilrettelegge for sambruk av skolens arealer
- Gjennomføre et pilotprosjekt ved et større rehabiliteringsprosjekt/nybygg for å utvikle innholdet i skole som hjerte i nærmiljøet

2.1.1 Samlokalisering skal vurderes ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringsprosjekter

Samlokalisering av tjenester er ønskelig av flere årsaker. I fortetningsområder kan det være en utfordring å sikre tilstrekkelig og hensiktsmessig areal til kommunale tjenester som samtidig bygger opp under Bergen kommunes strategi om fortetting. Samlokalisering gir mulighet for å sambruk av skolens arealer og dermed kan arealbehovet reduseres. Ulike tjenester som for eksempel skole,

Mindebyen 2030 – med brukeren i sentrum. Samlokalisering og sambruk

Det er planlagt utbygging av et større antall boliger og kontorer på Mindemyren.

I den forbindelse har Bergen kommune kjøpt Bringtomten i Mindebyen som eventuell skoletomt. Et fremtidig skolebygg her kan bli et fleksibelt bygg der det legges til rette for ulike aktiviteter. Skolen kan dermed bli en arena der relasjoner mellom unge og eldre utvikles, og der det etableres gode møteplasser med sosial tilhørighet og sosialt eierskap. Dette kan være med å skape læring på tvers av generasjoner, med mål om at skolen blir et hjerte i nærmiljøet.

kultur, helsetjenester og tjenester til barn, familier og eldre kan dra nytte av hverandre gjennom samlokalisering, og brukerne kan finne flere tjenester på samme sted.

Det kan derfor være nødvendig å bygge kommunale bygg med flere funksjoner, slik det er planlagt på Mindemyren. Her ønsker en å utvikle flerfunksjonskjerne, der arealene kan endre bruksområde over tid, tilpasses nye behov og benyttes til andre formål.

Dette kan innebære at i perioder med nedgang i elevtall, kan en utnytte ledig kapasitet på skoleanlegg. Dette kan for eksempel gjøres gjennom å etablere nye, kommunale tjenester, midlertidig eller permanent.

Bergen kommune bør derfor endre fokus fra anlegg med enkeltfunksjoner, til å ha en helhetlig tilnærming. Da kan samlokalisering og sambruk av flere kommunale tilbud vurderes både ved rehabilitering og nybygg, hvor brukernes ønsker og behov settes i sentrum.

Tiltak – Samlokalisering. Skolebruksplanen 2021-2030.

- *Sikre samarbeid på tvers av byrådsavdelingene for å utvikle og vurdere behov for samlokalisering av kommunale tjenester i skoleanlegg ved rehabilitering/nybygg.*
- *Involvere aktuelle byrådsavdelinger for å sikre tilstrekkelig areal til kommunale tjenester.*

2.1.1 Tilrettelegging for sambruk av skolens arealer

Ved nybygg og rehabiliteringer skal skolebygg og uteområde tilrettelegges slik at de inviterer til sambruk på tvers av generasjoner, kultur, funksjonsnivå og kjønn, og på den måten bidra til et sosialt bærekraftig nabolag.

Tiltak - Tilrettelegging for sambruk. Skolebruksplanen 2021-2030.

- *I Funksjons- og arealprogrammet for nye/rehabiliterede skoleanlegg synliggjøres det hvilke av skolens funksjoner som skal være tilgjengelig for utlån/utleie. I alle nybygg/rehabiliteringer skal dette gjelde allmenningen, auditorium, amfi og scene, kjøkken, kantine, musikkrom og gymsal. I tillegg skal det vurderes i hvert prosjekt om biblioteket skal være tilgjengelig for nærmiljøet.*
- *Alle rom som kan leies ut skal ligge i nærheten av allmenning og hovedinngang, slik at de kan være i bruk etter ordinær skoletid.*
- *Det skal etableres et stort kjøkken med kantine- og produksjonskjøkken.*
- *Både bygg og uteområde må ha universell utforming, og innganger og ferdselsårer til bygget må være opplyste og trygge.*
- *Videreføring og utvidelse av Aktiv kommune, og en evaluering av eksisterende tilbud i samarbeid med Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling.*
- *De lokalene som skal være tilgjengelig for musikkformål for nærmiljøet må kvalitetssikres ved at standarden [NS 8178](#) settes som krav, både for øving og framføring. Dette kan gjelde allmenning, musikk dans og drama og auditoriet. Dette drøftes i hvert prosjekt med Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling.*

Damsgård skole – nybygg med mange muligheter for sambruk

Damsgård skole er et nybygg som er godt tilrettelagt for sambruk. Skolen fikk tildelt ekstra areal til nærmiljøet i byggeprosessen, som følge av et samarbeid med Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling ved Kulturetaten, initiert av Byrådsavdeling for arbeid, sosial og bolig ved områdesatsingen.

Aktiviteter for barn og voksne på ettermiddag, kveld og i helger, i regi av frivillige lag og organisasjoner skjer i et samarbeid mellom skolen og Kulturetaten. Målet er å øke brukerstyrte kulturaktiviteter, og gjøre allerede eksisterende og etablerte aktivitetstilbud mer synlige og inkluderende for nærmiljøet. Kulturetaten har ansvar for utlån av lokalene, som del av utlånsordningen «Aktiv kommune». Det er ansatt tre aktivitetsverter med kulturfaglig bakgrunn og kompetanse, som på ettermiddag og kveld har koordineringsansvar for de ulike aktivitetene på skolen.

Damsgård skole er et eksempel på *skole som hjerte i nærmiljøet*. Skolen har store og egnede lokaler med flerbruksfunksjoner, og er velegnet som samlingsted.

2.1.3 Gjennomføre et pilotprosjekt ved et større rehabiliteringsprosjekt/nybygg for å utvikle innholdet i skole som hjerte i nærmiljøet

Det er en målsetting at nærmiljøene i større grad skal kunne ta skolene i bruk, og Bergen kommune har blant annet lagt til rette for at frivillige lag og organisasjoner kan tildeles midler gjennom nærmiljøpakken til gjennomføring av ulike aktiviteter på skolene.

For at det skal være mulig å åpne skoleanleggene mer enn i dag, og å involvere og aktivisere nærmiljøet i planlegging og bruk, er det nødvendig at flere byrådsavdelinger samarbeider. Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett skal derfor, i samarbeid med aktuelle byrådsavdelinger, gjennomføre et pilotprosjekt ved utvikling av et større rehabiliteringsprosjekt/nybygg for å utvikle innholdet i skole som hjerte i nærmiljøet.

I planleggingen av prosjektet må man bruke erfaringen man har med skoler som har en sterk nærmiljøfunksjon.

Bakgrunn for pilotprosjektet:

Erfaring tilsier at det skal være mulig å ha åpne skoler utenom skoletid i større grad enn det blir gjort i dag. Eksempler på dette kan være at allmenningen, som er skolens midtpunkt, bibliotek og kantine er åpne for alle på ettermiddag-/kveldstid. Da kan innbyggerne stikke innom for en kopp kaffe eller for å benytte seg av tilgangen til data på biblioteket. I tillegg kan andre arealer på skolen være tilgjengelig for forhåndsbestilling for frivillige grupper/organisasjoner. En kan se for seg en elevbedrift som holder til på kjøkkenet, samtidig som kulturskolen har kurs i arealene til musikk, dans og drama. Et lokalt sykurs kan finne sted i formingsarealene, mens pensjonister har møte i auditoriet og håndballtrening foregår i idrettshallen.

Å utvikle skolen som hjerte i nærmiljøet handler ikke bare om å åpne bygget fysisk, men også om hvordan nærmiljøet kan involveres i planlegging av utforming av skoleanlegget, for å sikre god tilrettelegging etter brukernes behov. Medvirkningsprosessen må inkludere

ulike grupper for å sikre et mangfold av erfaringer, synspunkter og behov. Prosessen skal fungere som brobygging mellom grupper i nærmiljøet, der det etableres dialog og involvering om hvilke typer møteplasser det er behov for. Brukerne av skoleanleggene skal særlig involveres i utformingen av skolens uteområder. Her kan man bruke erfaringer fra områdesatsingen i Bergen, og de medvirkningsprosessene som har vært der.

Videre handler det om hvordan nærmiljøet aktivt kan bruke skoleanlegget når bygget står ferdig. Hvis man skal ha et skoleanlegg der deler av arealene er åpne for alle utenom skoletid, er det ikke tilstrekkelig at bygget fysisk er lagt til rette for dette. Det er også nødvendig med aktivitetsverter på skolen som kan ha en utvidet tilsynsrolle, koordinere aktiviteter og være til stede i arealene. Aktivitetsvertene kan også ha veiledningsansvar overfor brukerne. Her kan man høste erfaringer fra skoler som i dag fungerer som nærmiljøsentra, skoler som har aktivitetsverter med utvidet tilsynsordning og fra bruk av Aktiv kommune. Ny-Krohnborg er et senter hvor dette har fungert godt. Der er det utarbeidet en samarbeidsavtale mellom Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett og Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling som ivaretar et godt aktivitetstilbud for både organiserte og egenorganiserte aktiviteter på ettermiddags- og kveldstid.

En alternativ ordning der lag og organisasjoner har en rolle som vertskap på skoleanlegget kan også vurderes. Dette innebærer at lag og organisasjoner etter søknad kan få tildelt midler fra kommunen for å være ansvarlig vertskap på ettermiddags- og kveldstid. Disse vil da ha et ansvar for å stille med personer som ivaretar noen av de samme oppgavene som er beskrevet i avsnittet over, som tilsyn og praktiske oppgaver. En slik løsning kan medvirke til at frivillige lag og organisasjoner opplever en større grad av medvirkning og derigjennom et større eierskap til skoleanlegget.

Det å utvikle skolen som hjerte i nærmiljøet handler også om hvordan skolen i større grad kan bruke nærmiljøet som læringsarena og læringsressurs, og hvordan skolen og nærmiljøet kan knyttes sammen i læringen. I ny læreplan (LK20), er fagene lagt opp til å være mer utforskende, og enkelte fag har blitt mer praktiske. Læringen skal oppleves som relevant og virkelighetsnær av elevene. Skolen skal også legge til rette for læring innenfor de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling. Dette gjør nærmiljøet aktuelt som læringsarena og læringsressurs, der elevene kan involveres, medvirke og utforske gjennom tverrfaglige prosjekter knyttet til nærmiljøet.

Tiltak – Pilotprosjekt. Skolebruksplanen 2021-2030.

- *Utforske hvilken bygningsmessig tilrettelegging og utforming som kreves for å videreutvikle skolen som hjerte i nærmiljøet.*
- *Utvikle metode for involvering og medvirkning fra nærmiljøet ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringer.*
- *Vurdere behovet for ansettelse av aktivitetsverter eller alternativ ordning med vertskap ved skolen.*
- *Prøve ut hvordan skolen kan legge til rette for mer aktiv bruk av nærmiljøet som læringsarena.*
- *Utvikle samarbeidsmodell for finansiering på tvers av byrådsavdelinger.*

2.2 Tiltak – skolen som hjerte i nærmiljøet

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak, om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler, og hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltaket. Den som har hovedansvar for å gjennomføre tiltaket står nevnt først.

Strategi	Tiltak	Økonomiske konsekvenser	Ansvarlig for gjennomføring
Samlokalisering skal vurderes ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringsprosjekter	Sikre samarbeid på tvers av byrådsavdelingene for å vurdere behov for samlokalisering av kommunale tjenester i skoleanlegg ved rehabilitering/nybygg	Løses innenfor rammen. Eventuell samlokalisering av øvrige kommunale tjenester krever økte ressurser.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
	Involvere aktuelle byrådsavdelinger for å sikre tilstrekkelig areal til kommunale tjenester	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
Tilrettelegging for sambruk av skolens arealer	I Funksjons- og arealprogrammet for nye/rehabiliterede skoleanlegg synliggjøres det hvilke av skolens funksjoner som skal være tilgjengelig for utlån/utleie. I alle nybygg/rehabiliteringer skal dette gjelde allmenningen, auditorium, amfi og scene, kjøkken, kantine, musikkrom og gymsal. I tillegg skal biblioteket vurderes i hvert prosjekt	Løses innenfor rammen.	BBSI
	Uteområdet må være universelt utformet, og innganger og ferdselsårer til bygget må være opplyste og trygge	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
	Videreføring og utvidelse av "Aktiv kommune", og gjennomføre en evaluering av eksisterende tilbud i samarbeid med byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BKML, BBSI
	De lokalene som skal være tilgjengelig for musikkformål for	Løses innenfor rammen.	BBSI, BKML

	nærmiljøet må kvalitetssikres ved at standarden NS 8178 settes som krav, både for øving og framføring. Dette kan gjelde allmenning, musikk dans og drama og auditoriet. Dette drøftes i hvert prosjekt med Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling.		
Gjennomføre et pilotprosjekt ved et større rehabiliteringsprosjekt/nybygg for å utvikle innholdet i skole som hjerte i nærmiljøet	Utforske hvilken bygningsmessig tilrettelegging og utforming som kreves for å videreutvikle skolen som hjerte i nærmiljøet	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
	Utvikle metode for involvering og medvirkning av nærmiljøet ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringer	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
	Vurdere behovet for ansettelse av aktivitetsverter eller ordning med vertskap ved skolen	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI
	Prøve ut hvordan skolen kan legge til rette for mer aktiv bruk av nærmiljøet som læringsarena	Løses innenfor rammen.	BBSI
	Utvikle samarbeidsmodell for finansiering på tvers av byrådsavdelinger	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger

3 Utforming av læringsarealet

3.1 Funksjons og arealprogram for skoleanlegg

Som en del av skolebruksplanen følger det med et revidert *funksjons- og arealprogram* for skoleanlegg i Bergen kommune. Funksjons- og arealprogrammet gir føringer og rammer for hvordan de nye skoleanleggene i Bergen kommune skal utformes.²

Revidert funksjons- og arealprogram

Funksjons- og arealprogrammet er revidert på bakgrunn av erfaringer med gjeldende program, [ekstern erfaringsinnhenting](#), innspills- og dialogmøter, dialog med andre byrådsavdelinger og åpen høringsrunde.

Funksjons- og arealprogrammet ligger som vedlegg til skolebruksplanen og gir en grundig og detaljert beskrivelse av alle de ulike funksjonene skolen skal ha og hvordan arealene skal utformes. I tillegg beskrives sammenheng og avhengighet mellom ulike funksjoner, hvordan de bør ligge i forhold til hverandre og arealrammer.

Funksjons- og arealprogrammet gjelder ved bygging av nye skolebygg og så langt det lar seg gjøre innenfor avsatt budsjett og fysiske begrensninger ved rehabilitering.

Funksjons- og arealprogrammet skal brukes av Bergen kommunes egne planleggere av skolebygg, på både bestiller- og utførersiden, personalet, elever, foreldre og andre brukere av skoleanlegget, samt av innleid kompetanse for planlegging og prosjektering av skoleanlegg.

I funksjons- og arealprogrammet er det detaljerte funksjonsbeskrivelser for følgende hovedkategorier:

- Hjemmeområde med hovedrom, grupperom, elevgarderober og toaletter og SFO-areal (barnetrinn)
- Felles læringsarealer: arealer for musikk, dans og drama, skolekjøkken, forskerrom, verksted, gymsal, auditorium, bibliotek, lite kjøkken (til hvert hovedtrinn) og sanserom.
- Personalarealer
- Fellesarealer: hovedinngang, allmenning med amfi og kantine
- Skolehelsetjenesten
- Idrettsarealer
- Driftsarealer
- Utearealer
- Opplæringstilbud for andre elevgrupper
- Andre forhold

² Navnet på programmet er endret fra *Arealstandarder og kravspesifikasjoner for skoleanlegg* til *Funksjons- og arealprogram for skoleanlegg*.

Nye skoleanlegg/større rehabiliteringsprosjekter utformes i tråd med revidert funksjons- og arealprogram for skoleanlegg

Høringsutkastet til skolebruksplanen drøftet tre ulike alternativer for utforming av hjemmeområdet

I høringsutkastet til skolebruksplanen ble det presentert tre ulike alternativer for utforming av læringsarealet i hjemmeområdet. Samtidig ble det formulert og presentert hvilke premisser og pedagogiske begrunnelser som må ligge til grunn for utforming av læringsarealet. De tre alternativene ble drøftet opp mot de pedagogiske premissene for å utlede hvordan læringsarealet best bør utformes for å legge til rette for en læringspraksis som er i tråd med Læreplanverket Kunnskapsløftet (LK20) og lokal kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen, *Sammen for kvalitet - læring*. En kort oppsummering av premissene ligger som vedlegg 1 til skolebruksplanen.

3.2 Elevenes hjemmeområde

En av de viktigste kategoriene i funksjons- og arealprogrammet er *elevenes hjemmeområde* og læringsarealene der. Dette arealet er særlig viktig fordi det er her elevene tilbringer mesteparten av tiden på skolen når de ikke har undervisning i de felles læringsarealene, som for eksempel skolekjøkken, verksted eller musikkrom.

Videre i dette kapittelet gis det en nærmere beskrivelse av den fysiske utformingen og møbleringen av elevenes hjemmeområde.

Hjemmeområdet er inndelt i to hovedrom

Hvert trinn på skolen har ett eller flere hjemmeområder, avhengig av størrelsen på skolen, og hvert hjemmeområde skal dimensjoneres for om lag 60 elever både på barnetrinnet og ungdomstrinnet.

Hvert hjemmeområde er delt inn i to hovedrom og tre grupperom av ulik størrelse. Hovedrommene skal kunne deles inn i soner og møbleres etter type læringsaktivitet og gruppering av elever. Det skal ligge til rette for praktisk arbeid, samarbeid og presentasjon mellom elever, individuelt arbeid, konsentrasjon og ro. På tvers av arbeidsformer skal det ligge til rette for organisering som ivaretar elevenes trygghet og trivsel innenfor elevgruppen i hjemmeområdet.

Hovedrommene er adskilte med en foldedør slik at deler av veggene kan åpnes. På den måten kan man veksle mellom å bruke hovedrommene som ett

sammenhengende læringsareal, eller avgrense i to hovedrom. I tillegg kommer tre grupperom av ulik størrelse.

Ved inndeling i to adskilte læringsareal skal det i hvert hovedrom være åpen gulvplass for presentasjon og praktisk arbeid. Størrelsen på de to hovedrommene gir mulighet for fleksibel innredning av hvert rom, med soneinndeling og variasjon i arbeidsmåter.

Bruk av hovedrommene som ett stort sammenhengende læringsareal, muliggjør stor grad av lærersamarbeid og fleksibel utnyttelse av voksenressurs i hjemmeområdet. I en slik løsning kan lærerne i de to storgruppene planlegge og gjennomføre læringsarbeidet sammen, og møblering i soner kan gjøres for de to rommene under ett.

PERSPEKTIVER, HJEMMEOMRÅDE FOR 3.-10. TRINN MED LUKKET FOLDEDØR MELLOM HOVEDROMMENE

Soner i hjemmeområdet

Følgende soner skal prioriteres i møblering av hjemmeområdet:

- Presentasjon/samskaping
- Rolig arbeidssone
- Aktivitetssone med gulvplass

Sonene skal ha fleksibilitet, slik at arealbruk kan justeres etter arbeidsmåter eller utvides med tilliggende grupperom. Videre må innretning på møblering kunne variere etter pedagogisk og sosial kontekst; for eksempel kan en sofa/sittegruppe fungere vekselvis som stille lesesone og treffpunkt for gode møter og samarbeid.

Møblering kan ha flere funksjoner, for eksempel være både bord/sitteplass og oppbevaring. Skjerming mellom sonene kan tilpasses med halvvegger, hyller og annen møblering. Presentasjonssone kan tilrettelegges med mobile kortrappes.

Presentasjonssone/samskapingssone

I denne sonen kan elevene samarbeide i grupper og de kan presentere arbeidet for medelever. Sonen gir mulighet for at en større elevgruppe kan samles og lytte til hverandre eller til en presentasjon fra lærer.

Basismøblering:

- Gruppebord/pulter og stoler
- Puffer eller stablekrakker

Rolig arbeidssone

Denne læringssonen gir rom til individuell konsentrasjon og arbeidsro. I sonen skal det være rolig og skjermet for lyd fra de andre sonene.

Basismøblering:

- Pulter og stoler
- Myk møblering, sofa/sittegruppe
- Sittenisjer/møbler med høy rygg og sideskjerming for lyd og visuell støy
- Sittebenker med oppbevaring langs vinduene

Aktivitetssone med gulvplass

I sonen skal det ligge til rette for plasskrevende og kreativt arbeid. Arbeidsformene i denne sonen skal gi rom for utforskning og problemløsning, og stimulere til bevegelse.

Basismøblering:

- Ståbord
- Glasstavler/whiteboards
- Åpen gulvplass

Grupperom

To mindre og ett større grupperom kommer i tillegg, for skjermet og stille aktivitet, (10 m² + 20 m² + 40 m²). Alle grupperommene er skjermet med vegg og dør. To av grupperommene skal ha innsyn, mens det minste grupperommet skal være skjermet for innsyn og kun ha et lite glassfelt i dør.

Møblering i grupperommene skal støtte opp under og supplere for læringsaktiviteten i hovedrommene. Det vil derfor være ulik møblering på de tre grupperommene, bl.a.:

- Myk møblering

- Arbeidsbord og stoler
- Åpen gulvplass og enkeltstående arbeidsbord
- Miniamfi

Hjemmeområde for 1. og 2. trinn

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø. Særlig er det viktig å skape trygghet og oversikt for skolestarterne. Derfor skal det i hjemmeområdene for 1. og 2. trinn legges til rette for fastere organisering knyttet til kontaktlærergrupper: Hvert hovedrom tilrettelegges med to litt avskjermede arbeidssoner, en til hver gruppe. Ved behov for mer skjerming kan grupperommene også brukes til samlingssted for kontaktlærergruppene. Areal for lek og fellesaktivitet deles av de to gruppene innenfor hvert hovedrom. Læringsarealene for de minste skal i større grad enn for de eldre elevene tilrettelegges med mer gulvplass til lek og fellesaktiviteter som stasjonsundervisning. Hjemmeområdet for 1. og 2. trinn har samme samlet areal som på de øvrige trinnene, og samme antall og størrelse på grupperom.

Basismøblering i gruppens skjermede areal og/eller i grupperom, trinn 1-2:

- Pulter og stoler
- Sittebenker med oppbevaring langs vinduene
- Benker/amfi til samlinger
- Sofa med høy rygg

Basismøblering i felles aktivitetssone, trinn 1-2:

- Åpen gulvplass

PERSPEKTIVER, HJEMMEOMRÅDE FOR 1.-2. TRINN MED LUKKET FOLDEDØR MELLOM HOVEDROMMENE

Garderober og gangsone

Det er desentraliserte innganger/garderober til hvert hjemmeområde. En vil derfor oppleve lite trafikk i gangsonen mellom hjemmeområdene. Gangsonen vil også være en forlengelse av læringsarealet og kan brukes i undervisning. Godt gjennomsyn skal sikre lysinnslipp og oversikt for lærerne inn i gangsonen. Garderobene er nærmere beskrevet i funksjons- og arealprogrammet.

Totalt areal

Det totale arealet på hjemmeområdet er: 3,5 m² pr. elev (garderober, toaletter og areal til ansatte kommer i tillegg).

Totalt læringsareal i hjemmeområdet, inkludert areal for ansatte, vil være: 222 m² (1.-4. trinn) og 219 m² (5.-10. trinn).

Sikring av plass til store årskull

Fordi enkelte årskull kan være ekstra store, får skolene tilleggsarealer. Disse etableres i tilknytning til skolens hjemmeområder. Antall tilleggsarealer vil være avhengig av skolens størrelse. Plassering legges mellom to hjemmeområder slik at de ved behov kan benyttes av flere hjemmeområder/hele trinnet/flere trinn. På samme måte som i et ordinært hjemmeområde vil en kunne arbeide i soner og dele elevgruppen opp i større og mindre grupper etter behov. Areal pr elev vil være det samme (3,5 m²) og lærerressursen vil være tilpasset størrelsen på elevgruppen.

Tiltak – Hjemmeområde. Skolebruksplanen 2021-2030.

Hjemmeområdene i skoleanleggene utformes i tråd med beskrivelse i skolebruksplanen og revidert funksjons- og arealprogram for skoleanlegg.

3.3 Veiledning og støtte til skolene som skal inn i nye arealer

[Rapporten fra erfaringsinnhenting](#) viste at det er ulikt i hvilken grad skolene som har fått nye skoleanlegg bruker arealene etter intensjonene i Skolebruksplanen og Sammen for kvalitet - læring. Det er ulik bevissthet og kompetanse på skolene om hvordan arealene bør brukes for å utnytte fleksibiliteten og mulighetene arealene inviterer til, og det er ulikt i hvor stor grad budskapet om hvordan man skal ta i bruk læringsarealene har nådd fram til lærerne.

Noen skoler har en god organisering i ulike rom og arealer, de bruker alle rom og har en elevsentrert praksis. Andre skoler driver klasseromsundervisning med mer lærersentrert praksis. De utnytter ikke mulighetene læringsrommene gir, og på disse skolene står felles læringsareal som brukes til naturfag, musikk, kunst og håndverk mye tomt.

Norconsult konkluderer med at skoleeiers støttefunksjon har vært for svak når skoler skal ta i bruk nye læringsarealer. Skolene har ikke fått god nok kompetanse til å ta i bruk arealene, og de har ikke blitt fulgt godt nok opp etter overtakelse av nye arealer.

Erfaringsinnhenting konkluderer med at Bergen kommune har etablert en god praksis med nettverk for ledere i byggeprosjekt. Rektorer for skoler som er i byggeprosjekt deltar i nettverket, og har eksempelvis vært på skolebesøk og hospitert på andre skoler. Det pekes videre på at nettverket er nyttig, men ikke tilstrekkelig for at skolene skal være godt nok forberedt til å ta i bruk et nytt skoleanlegg. Norconsult anbefaler tettere oppfølging fra skoleeier og at skoleeier må tydeliggjøre koblingen mellom læringspraksis og rom.

3.3.1 Veiledning og støtte til skolene: Pedagogiske utviklingsprosesser

For at skolens personale skal kunne få bedre forutsetning for å utnytte arealene i de nye byggene, må det være sammenheng mellom de fysiske rammene, den pedagogiske praksisen og hvordan skolen velger å organisere seg. Disse tre elementene er sammenvevd, og for å få en best mulig utnyttelse av læringsarealene, må det drives en læringspraksis der det er overensstemmelse mellom rommenes utforming og skolens pedagogikk.

Skoler som skal inn i nye arealer skal inn i et program med pedagogiske utviklingsprosesser som går over 5-8 år, slik at personalet på skolen får økt innsikt i, eierskap til, og forståelse for nye pedagogiske muligheter i skolebygget. Programmet har eksistert over flere år, men skal nå videreutvikles med tydeligere rammer i form av framdrift, omfang, innhold og organisering. Etat for skole i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett er ansvarlig for programmet og for å videreutvikle dette.

Programmet skal deles inn i ulike faser. Etat for skole utarbeider prosessoppgaver til bruk i programmet der det tydeliggjøres hva skolene skal jobbe med og fokusere på i de ulike fasene. For hver enkelt fase blir det utarbeidet forslag til organisering og innhold i utviklingsarbeidet.

---

*Tiltak – Pedagogisk utviklingsprogram for skoler som skal inn i nye bygg.
Skolebruksplanen 2021-2030.*

Alle skoler som skal inn i nye arealer deltar i et 5-8 års pedagogisk utviklingsprogram for å få god nok kompetanse til å ta i bruk nye arealer og utnytte disse best mulig. Programmet skal videreutvikles med tydeligere rammer i form av framdrift, omfang, innhold og organisering.

3.4 Kriterier for å søke på midler for innvendig og utvendig oppgradering

I budsjettet for Bergen kommune er det avsatt midler på tre poster for anskaffelse av inventar i eksisterende skoler og oppgradering av inne- og utearealer på skoler:

- Inventar byggprosjekter - skoler
- Innvendig oppgradering - skoler
- Oppgradering uteareal - skoler

Dette er midler skolene søker på ved behov. Det skal informeres om mulighet til å søke om midler fra disse postene. Skolene må levere en kortfattet søknad som beskriver hvilken post de søker på og behov og målsetting for oppgraderingen.

Det er utarbeidet kriterier for hver av postene, slik at midlene i større grad kan brukes i tråd med føringer i Bergen kommunes kvalitetsutviklingsplan for skolene og læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 (LK20). Det er ikke nødvendig at skoler som søker på midlene oppfyller samtlige kriterier, men det må oppgis hvilke kriterier som legges til grunn når en søker.

Inventar byggprosjekter - skole

Midlene er avsatt til anskaffelse av det inventaret og utstyret som ikke blir budsjettet som en del av de enkelte større byggeprosjektene. Det er i handlings- og økonomiplan 2021-2024 avsatt totalt 20 mill. kroner i økonomiplanperioden.

Kriterier for inventar byggprosjekter:

- Tiltak som styrker det profesjonsfaglige samarbeidet mellom lærerne
- Tiltak som bidrar til å gjøre læringsarbeidet mer variert
- Tiltak som bidrar til økt elevmedvirkning i hele læringsprosessen
- Tiltak som bidrar til økt samarbeid og samskaping mellom elever
- Tiltak som bidrar til å legge til rette for tverrfaglighet og dybdeløring
- Tiltak for nødvendig utskifting av inventar.
- Tiltak som er nødvendige ut fra å tilrettelegge for økt elevmasse og flere ansatte
- Tiltak som kan bidra til et godt skolemiljø
- Tiltak som bidrar til å utvikle skolen som hjerte i nærmiljøet

Innvendig oppgradering skole

Midlene skal i hovedsak gå til skoler som ikke omfattes av helhetlige rehabiliterings-/utvidelsesprosjekter, og brukes til mindre innvendige tiltak og oppgraderinger. Det er i handlings- og økonomiplan 2021-2024 avsatt totalt 12 mill. kroner i økonomiplanperioden.

Kriterier for innvendig oppgradering:

- Tiltak som styrker det profesjonsfaglige samarbeidet mellom lærerne
- Tiltak som bidrar til å gjøre læringsarbeidet mer variert
- Tiltak som bidrar til økt elevmedvirkning i hele læringsprosessen
- Tiltak som bidrar til økt samarbeid og samskaping mellom elever
- Tiltak som bidrar til å legge til rette for tverrfaglighet og dybdeløring
- Tiltak som er nødvendige ut fra å tilrettelegge for økt elevmasse og flere ansatte
- Tiltak som kan bidra til et godt skolemiljø

Oppgradering uteareal skole

Skolenes uteareal utgjør en viktig del av skoleanleggene og læringsmiljøet. For at uteområdene og skolebyggene skal utgjøre et helhetlig leke- og læringsmiljø, er det avsatt midler til å modernisere, oppgradere og utvikle uteområdene på skolene. Det er avsatt 5 mill. kroner pr. år til dette formålet, dvs. totalt 20 mill. kroner i økonomiplanperioden. Satsingen videreføres.

Utearealet ved skoleanlegg skal ivareta tre hovedfunksjoner. Det skal både være elevenes, leke- og aktivitetsarena, være en naturlig del av læringsarealet i skoletiden og en god møteplass for nærmiljøet etter skoletid.

Kriterier for oppgradering uteareal:

- Tiltak som legger til rette for å drive læringsarbeid ute hele året
- Tiltak som skaper samlingsplasser og gjør det enkelt å samle større og mindre grupper av elever
- Tiltak som bidrar til å gjøre læringsarbeidet mer variert
- Tiltak som inviterer til sosialt fellesskap og godt skolemiljø
- Tiltak som bidrar til å utvikle skolen som hjerte i nærmiljøet
- Tiltak som gir bedre universell utforming og økt tilgjengelighet

---

Tiltak – Kriterier. Skolebruksplanen 2021-2030.

Kriterier, slik de fremkommer i skolebruksplanen, skal være styrende for tildeling av midler til budsjettpostene inventar byggeprosjekter og innvendig og utvendig oppgradering.

3.6 Tiltak – utforming av læringsareal

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak, om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler, og hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltaket. Den som har hovedansvar for å gjennomføre tiltaket står nevnt først.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser	Ansvar
Nye skoleanlegg/større rehabiliteringsprosjekter utformes i tråd med revidert funksjons- og arealprogram for skoleanlegg	Kostnader innarbeides i det enkelte byggeprosjekt.	BBSI
Hjemmeområdene i utformes i tråd med beskrivelse i skolebruksplanen og revidert funksjons- og arealprogram for skoleanlegg	Løses innenfor rammen.	BBSI
Alle skoler som skal inn i nye arealer deltar i et 5-8 års pedagogisk utviklingsprogram for å få god nok kompetanse til å ta i	Krever ytterligere midler utover avsatt ramme ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI

bruk nye arealer og utnytte disse best mulig. Programmet skal videreutvikles med tydeligere rammer i form av framdrift, omfang, innhold og organisering.		
Kriterier, slik de fremkommer i skolebruksplanen, skal være styrende for tildeling av midler til budsjettpostene <i>inventar byggprosjekter og innvendig og utvendig oppgradering.</i>	Løses innenfor rammen.	BBSI

4 Organisering av byggeprosjekter

BBSI (Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett) er bestiller og premissleverandør for behov, funksjonsbeskrivelse og brukermedvirkning i skolebyggprosjekter i regi av Etat for utbygging, og skal gi tilsvarende faglige innspill når rehabiliteringsprosjekter er bestilt av Etat for bygg og eiendom (EBE). Skolebruksplan med funksjons- og arealprogram vil derfor være førende både i nye byggeprosjekter og ved omfattende rehabilitering så langt det lar seg gjøre.

Vurderingene av behov gjøres ut fra skolebruksplanen som er basert på elevtallsprognoser, skolestørrelse og muligheter for samlokalisering og sambruk, slik at byggene kan dimensjoneres hensiktsmessig og i samsvar med forventet boligbygging og elevtallsvekst. Disse vurderingene er også aktuelle i prosjekter hvor rehabiliteringsbehov er utløsende faktor, og bestilling gjøres av EBE, siden alle større tiltak på skolebygg vil innbefatte en kapasitetsvurdering på eksisterende bygg samt vurdering av behov for modernisering.

Etat for utbygging (EFU) har ansvar for gjennomføring av nybygg og større rehabiliteringsprosjekter i regi av Bergen kommune.

BBSI bestiller konseptvalgutredning (KVU), medvirker i arbeidsgruppe og er ansvarlig for beslutning på konseptvalg med grunnlag i utredningsrapport og anbefaling fra EFU. Fra BBSI-ståsted blir det en vurdering av om skoledriftens krav til læring, organisering, trivsel og trygghet, samt muligheter for samlokalisering og sambruk, lar seg løse i valgt konsept.

Arbeidsomfang på KVU vil avhenge av prosjektets størrelse og kompleksitet, For eksempel kan det i rehabiliteringsprosjekter bety at det gjøres egnethets- og sårbarhetsvurdering på eksisterende bygg, for avklaring om behov for tilbygg.

Med utgangspunkt i valgt konsept utarbeider BBSI bestilling av utbyggingsprosjekt til EFU. Det skal oppnevnes byggprosjektgruppe for hvert større byggeprosjekt hvor BBSI er deltaker, og følger det enkelte byggeprosjektet fra start til mål. Videre er det BBSI som er ansvarlig for å sikre og ivareta brukermedvirkning.

Ved bestilling av nybygg og større rehabiliteringsprosjekter skal det være konferert med andre byrådsavdelinger, spesielt om samlokalisering og sambruk, og spesifiseres nærmere om

- elevtallskapasitet
- samlokalisering/sambruk; prioritering på arealer som samlokaliseres for flerbruk, og at arealer kan nyttes enkeltvis og samlet for idrett, kultur og nærmiljø

- stedlige tilpasninger og harmonisering med arealprogram i utnyttelse av tomt og tilliggende områder, for eksempel forbindelse med naturområder i nærmiljø
- idrettsarealer
- tilfredsstillende av lovpålagte forhold og funksjoner (UU-tilpasninger, helsevern, arbeidsmiljø, inneklima, brannkonsept m.m.)

Etat for bygg og eiendom (EBE) representerer byggeier og skal i avklaring på bestilling ivareta hensyn til forvaltning og drift av skoleanlegget. Andre etater/avdelinger eller ressursmiljø trekkes inn ved behov, for eksempel Etat for helsetjenester, idrett, kulturetaten, byantikvar og byarkitekt.

Det skal oppnevnes byggprosjektgruppe for hvert større byggeprosjekt. Gruppen består av representant for BBSI, prosjektleder fra EFU, bygg forvalter fra EBE og rektor/enhetsleder. Tillitsvalgt på arbeidsplassen deltar frem til skisseprosjekt/forprosjekt er ferdig. Byggeleder og arkitekt trekkes inn i gruppen når disse er på plass. Andre, som f.eks. landskapsarkitekt, interiørarkitekt, andre etater/avdelinger i kommunen trekkes inn ved behov. BBSI er formell brukerrepresentant i byggprosjektgruppe, og skal tilrettelegge for skolens medvirkning i det enkelte prosjekt.

Brukergruppe på skolen opprettes av rektor etter første møte i byggeprosjektgruppen og følger byggeprosjektet parallelt med byggeprosjektgruppen. BBSI deltar i første møte i byggprosjektgruppen og ved behov. Brukergruppen ledes av rektor og består av enhetens ledergruppe, verneombud, tillitsvalgt og representant fra FAU. Påvirkningsmulighetene for brukerne skal være til stede gjennom hele byggeprosjektet. Midler søkes innarbeidet ved rullering av handlings- og økonomiplan.

Tiltak – organisering av byggeprosjekter. Skolebruksplanen 2021-2030.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett skal skoleåret 2021/2022 arbeide med å spesifisere og tydeliggjøre rollen som bestiller, gjennom et prosjekt knyttet opp mot konkrete utbyggingsprosjekter .

4.1 Tiltak – organisering av byggeprosjekter

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak, om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler, og hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltaket. Den som har hovedansvar for å gjennomføre tiltaket står nevnt først.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser	Ansvar
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett skal skoleåret 2021/2022 arbeide med å spesifisere og tydeliggjøre rollen som bestiller, gjennom et prosjekt knyttet opp mot konkrete utbyggingsprosjekter	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI

5 Fremtidig skolestruktur

I de bydelsvise kapitlene fremgår det hvilke skoler som skal rehabiliteres, hvilke skoler som skal få kapasitetsutvidelser og det legges frem en plan for hvor det skal bygges nye skoleanlegg. Det er vedtatt konkrete tiltak for de neste 4 årene, men det vurderes også tiltak på lengre sikt. Først vil strategier for fremtidig skolestruktur bli presentert og hvilke skoler som har fått justert sin tidligere fastsatte normalkapasitet. Delen avsluttes med kapitlet «på lang sikt» der kommuneplanens arealdel (KPA) og avsetting av skoletomter på lang sikt omtales.

Omtale av forventet elevtallsutvikling for hver bydel, samt vurdering av aktuelle tiltak og ulike alternativer knyttet til fremtidig skolestruktur er omtalt i høringsutkastet til planen. Vedlagt planen følger også byggteknisk kategorisering av samtlige skoleanlegg i kommunen.

5.1 Strategier for vurdering av strukturtiltak

I høringsutkastet til skolebruksplanen er det gitt en nærmere forklaring til de ulike strategiene som ligger til grunn for fremtidig skolestruktur.

Skoleanleggenes fysiske læringsmiljø

Strategier:

- Sikre skolene helseverngodkjenning.
- Ivareta tilgang til egnede erstatningsarealer for skoler.
- Erstatningsarealer ved større ombyggingsprosjekter.
- Ved nybygging og rehabilitering av skoleanlegg vil skolestørrelse og anleggsdekning i nærområdet og nærmiljøets behov bestemme størrelse på idrettsareal.

Skoleanleggenes kapasitet

Strategier:

- Vurdere permanente tiltak ved varig elevtallsvekst over normalkapasitet.

Skolestørrelse og skoletyper

Strategier:

- Sikre en størrelse på skolene som ivaretar godt fagmiljø, elevmiljø, sosialt fellesskap og god driftsøkonomi. Dette skal veies opp mot skolens viktige rolle i et godt nærmiljø.
- Fortrinnsvis etablere rene barne- og ungdomsskoler ved endring i skolestruktur eller etablering av nye skoler.

Skolekretser og nærskoleprinsippet

Strategier:

- Gjennomføre strukturendringer i samsvar med nærskoleprinsippet.
- Sikre nærskoleprinsippet ved utbygging av nye boligområder
- Gjennomføre en restriktiv praksis ved inntak av elever der det forventes kapasitetsutfordringer på kort og lengre sikt.

Forventet elevtallsutvikling og fremtidig byutvikling

Strategier:

- Elevtallsprognosene og føringer i KPA legges til grunn for vurdering av tiltak i de ulike bydelene.

- Sikre areal til skoler i tråd med kommuneplanens arealdel (KPA) og områdeplaner.
- Beholde ledig skolekapasitet i planlagte utbyggingsområder.
- Vurdere å benytte ledig areal i skolebyggene til andre kommunale tjenester/formål der det ikke planlegges boligbygging.
- Samlokalisering med andre kommunale tjenester skal vurderes ved større rehabiliteringer/nybygg av skoleanlegg. Dette gjøres i samarbeid med andre byrådsavdelinger.

5.2 Justering av normalkapasitet

I forbindelse med planarbeidet har følgende skoler i tabellen under fått justert sin tidligere fastsatte normalkapasitet.

Skole og bydel	Dagens elevtall	Dagens normalkapasitet	Forslag ny normalkapasitet	Begrunnelse
Bjørndalsskogen skole. Laksevåg bydel	294	400	350	Størrelse og antall klasserom/undervisningsarealer
Sælen oppv. skole. Fyllingsdalen bydel	265	350	300	Størrelse og antall klasserom. Det er også få tilgjengelige grupperom i skoleanlegget.
Minde skole. Årstad bydel	265	350	300	Størrelse og antall klasserom og tilgang til spesialrom.
Slettebakken skole. Årstad bydel	381	500	450	Antall klasserom i skoleanlegget.
Paradis skole. Fana bydel	396	500	400	Trange og uhensiktsmessige arealer, størrelse og antall klasserom.
Ortun skole. Fyllingsdalen bydel	397	450	385 (makskapasitet)	Vedtak fra Etat for helsetjenester knyttet til inn klima.

5.3 Fremtidig bassengstruktur. Rehabilitering av basseng. Nye basseng og endringer i bruks – og driftskonseptet

Sak om *Fremtidig bassengstruktur. Rehabilitering av basseng. Nye basseng og endringer i bruks – og driftskonseptet*³ ble vedtatt av bystyret 27.1.2021, sak 19/21. I høringsutkastet til skolebruksplanen er det gitt en nærmere gjennomgang av saken. I forbindelse med fremtidig rullering av handlings- og økonomiplan og budsjett vil det komme forslag til innarbeiding i investeringsprogrammet av

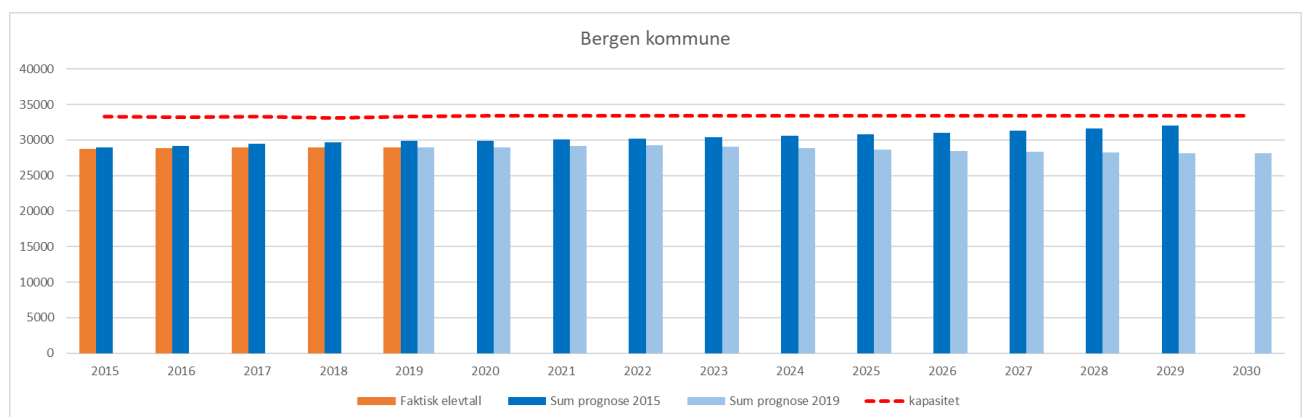
³ <https://www.bergen.kommune.no/politikk/byradet/behandlede-saker/kultur-og-idrett/legger-frem-forslag-til-fremtidig-bassengstruktur-og-endringer-i-driften>

rehabilitering og bygging av kommunale basseng, med utgangspunkt i forslaget til rehabiliteringsplan.

5.4 Forventet elevtallsutvikling i Bergen kommune og bydelene

Elevtallsprognosen for Bergen kommune viser forventet elevtallsutvikling på kommunenivå, bydelsnivå og på hver enkelt skole frem til 2030. Forrige prognose ble utarbeidet i 2015. Prognosen bygger på befolkningsframskrivingen, og legger til grunn en rekke forutsetninger; samlet fruktbarhetstall (fødsler), antall døde, inn- og utflyttinger samt boligbygging i kommunen. Mer om forutsetningene og bakgrunnen for disse finnes i [prognoseheftet](#). Det er utarbeidet prognoser for Bergen som helhet, hver bydel og hver enkelt skolekrets for de kommunale grunnskolene.

Det er gjennomgående ventet et lavere elevtall i bergensskolen enn det forrige prognose tilsa. Hovedforklaringen er at fødselstallene i prognosen er lavere enn det den forrige skolebruksplanen la til grunn. I gjeldende prognose er fødselstallene satt til 1,5 barn per kvinne.

Skoleåret 2020/2021 var det like i underkant av 29.000 elever fra 1.-10. trinn i bergensskolen. Det forventes en liten nedgang til rundt 28.000 elever i 2030. Samlet elevtallskapasitet er tilstrekkelig, men kapasiteten er ikke nødvendigvis på riktig plass. Bydelene Bergenhus og Årstad er de to bydelene som kan forvente en liten økning i elevtallet frem mot 2030. Ytrebygda bydel forventes å ha et stabilt elevtall frem mot 2030. I bydelene Arna, Fana, Fyllingsdalen, Laksevåg og Åsane forventes det en liten nedgang i elevtallet.

I de bydelsvise kapitlene fremgår det hvilke skoler som skal rehabiliteres, hvilke skoler som skal få kapasitetsutvidelser og det legges frem plan for hvor det skal bygges nye skoleanlegg.

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Trengereid oppvekststun skule, Garnes barneskule, Lone skule, Ytre-Arna skule (med innføringsklasse) og Ådnamarka skule.
- Ungdomsskole: Garnes ungdomsskule (i erstatningsarealer ved Garnesstølen).

5.5 Arna bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Garnes ungdomsskule: Riving og nybygg for 500 elever.
- Ytre-Arna skule: Rehabilitering med nærmiljøfunksjon og svømmebasseng.

På Garnes ungdomsskule pågår arbeid med reguleringsplan samt prosjektering for ny ungdomsskole. Elevene er i erstatningsskole på Garnesstølen. Ytre-Arna skule skal rehabiliteres med svømmebasseng og nærmiljøfunksjon. Oppstart av rehabiliteringsprosjektet på Ytre Arna er avhengig av fremdriften på Garnes ungdomsskule og tilgang til erstatningsarealer for Ytre Arna skule på Garnesstølen. Fremdrift for prosjektet på Garnes ungdomsskule tilsier byggestart og rehabilitering av skolen høsten 2024. Det er også startet opp regulering for ny dobbelhall for Bjørnarhallen.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Trengereid oppvekststun

Trengereid oppvekststun skoledel har 27 elever skoleåret 2020/2021. Skoledelen har normalkapasitet til 45 elever. Det faktiske elevtallet på Trengereid oppvekststun har siden forrige skolebruksplan gått ned fra 33 elever i 2015/2016 til 27 elever i skoleåret 2020/2021. 10 av elevene går skoleåret 2020/2021 på 7. trinn. Når dette kullet går ut i 2021/2022 vil elevtallet synke til under 20 siden det bare forventes å komme to elever på 1. trinn. Dette under forutsetning av at det ikke er tilflytting i løpet av skoleåret. Det forventes at elevtallet vil holde seg lavt i hele prognoseperioden, og det forventes heller ingen boligbygging av betydning i skolekretsen i prognoseperioden.

Barnehagedelen på Trengereid hadde tre søkere ved hovedopptakene i 2017, to søkere ved hovedopptaket i 2018, og tre søkere ved hovedopptaket i 2019. Barnehagen er en en-avdelings barnehage med 86 m² godkjent leke- og oppholdsareal og holder til i eget bygg ved siden av skolen. Barnehagen ble ferdigstilt i 2013 og har god byggteknisk tilstand.

Skoledelen på Trengereid opprettholdes. Skolen er viktig som et samlingspunkt i bygden; det er også viktig å opprettholde nynorskskoler i kommunen. Når det gjelder barnehagedelen på Trengereid vil avvikling eller opprettholdelse vurderes i barnehagebruksplanen.

Ytre-Arna skule

Skoleåret 2020/2021 har skolen 241 elever. Skolen har innføringsklasse. Elevtallet forventes å gå litt ned i årene fremover. I 2030 forventes elevtallet å være rundt 230. Det forventes ikke boligbygging av betydning i denne delen av Arna på kortere eller lenger sikt.

Det er i forrige skolebruksplan vedtatt at skolen skal rehabiliteres ut fra et stort vedlikeholdsetterslep. Det skal bygges et oppvekstsenter med nærmiljøfunksjon og svømmebasseng i byggeprosjektet. Plan for områdesatsing 2020-2024 ble vedtatt i bystyret 27. januar 2021, bystyresak 7/21. Bystyret vedtok at områdesatsingen fases ut i Ytre Arna innen utgangen av 2022, men at andre tjenester skal forsterkes i disse områdene. Utvikling av ny skole på Ytre Arna vil ta med seg erfaringer fra områdesatsningen med åpen skole og felles bruk av arealer for nærmiljøet.

Asylmottaket i Ytre Arna er lagt ned, og dette kan gi noe lavere elevtall på Ytre Arna i årene fremover, men dette er ikke antatt å være utslagsgivende for vurdering knyttet til dimensjonering av skolen. Skoleåret 2020/2021 har skolen syv elever i innføringsklassen. Med en normalkapasitet på 300 elever vurderes det at skolen vil ha tilstrekkelig kapasitet - inkludert innføringsklassen - som skissert i tidligere utarbeidet mulighetsstudie.

Oppstart av rehabiliteringsprosjektet på Ytre Arna er avhengig av fremdriften på Garnes ungdomsskule og tilgang til erstatningsarealer for Ytre-Arna skule på Garnesstølen. Fremdrift for prosjektet på Garnes ungdomsskule tilsier byggestart og rehabilitering av Ytre-Arna skule høsten 2024. Planlegging av prosjektet på Ytre-Arna skule er startet opp. Byggetid for rehabiliteringsprosjektet på Ytre-Arna skule er estimert til 2,5 år.

Garnes ungdomsskule

Garnes ungdomsskule skal etter planen stå ferdig i årsskiftet 2023/2024 og bygges med en normalkapasitet på 500 elever, inkludert forsterket avdeling. Elevtallet skoleåret 2020/2021 er 431.

Svømmebassenget og gymsalen ved skolen er lokalisert i eget bygg. I [sak om fremtidig bassengstruktur](#) fremgår det at det kreves total rehabilitering av svømmebassenget for å kunne tilfredsstille forskriftskravene. Rehabilitering av bassenget er ikke en del av det opprinnelige byggeprosjektet på skolen, men vil bli søkt innarbeidet i byggeperioden slik at forskriftskrav ivaretas.

I revidert forskrift om skolekretser for skoleåret 2018/2019, byråds sak 1068/18, ble skolekretsgrensen for Garnes ungdomsskule endret til å omfatte elever som bor i Ytre Arna skule sin skolekrets for ungdomstrinnet fra og med skoleåret 2018/2019. Garnes ungdomsskule var fra dette tidspunktet nærskole for alle elever i bydelen. Dette medførte en økning i elevtallet fra skoleåret 2018/2019. På lenger sikt utjevnes forskjellen mellom forrige og ny prognose grunnet mindre boligbygging enn det som sist var forventet i bydelen, og spesielt siden det store boligområdet planlagt rundt Vårheia ikke er tatt med ved behandling av kommuneplanens arealdel 2018 (KPA).

Prognosene viser en liten økning de neste 4 årene til like under 500 elever. Deretter vil elevtallet avta noe, til rundt 450 elever. Skolens kapasitet vil i årene fremover være godt utnyttet og det forventes å være tilstrekkelig kapasitet til alle ungdomsskoleelevene i bydelen.

Tiltak i Arna bydel. Skolebruksplanen 2021 – 2030:

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet, samt om det er avsatt midler i økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser ⁴
Opprettholdelse eller avvikling av barnehagedelen på Trengereid vurderes i barnehagebruksplanen.	Løses innenfor rammen.
Ytre-Arna skule rehabiliteres i tråd med tidligere planer med en normalkapasitet på 300 elever.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.
Svømmebassenget på Garnes ungdomsskule rehabiliteres	Avsatt midler til utredning og prosjektering i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Økonomiske konsekvenser av utredede og prosjekterte tiltak vil vurderes i forbindelse med fremtidige budsjettframlegg.

---

⁴I tidlig fase vil investeringsprosjektene ha tilstrekkelig midler til gjennomføring av utredning, regulering, forprosjekt mv. I investeringsprogrammet er det avsatt en sekkepost kalt «skole – rehabilitering og nybygg» med midler til senere gjennomføring av både nybygg- og rehabiliteringsprosjekter (byggefase). Disse midlene tilføres prosjektet når dette er tilstrekkelig avklart, som hovedregel når det fattes gjennomføringsvedtak.

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Christi Krybbe, Haukeland, Hellen, Krohnengen, Møhlenpris (med innføringsklasse) og Nordnes skole (med forsterket avdeling).
- Ungdomsskoler: Rothaugen (med forsterket avdeling og innføringsklasse).
- Bydelen har erstatningsarealer på Sydneshaugen som de neste årene skal benyttes av Tveiterås.

5.6 Bergenhus bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Haukeland skole: Kapasitetsutvidelse fra 350 til 400 elever i normalkapasitet og noe innvendig oppgradering, nytt ventilasjonsanlegg.
- Christi Krybbe skoler: Konseptutredning for byggeprosjekt.

Byggteknisk er tilstanden tilfredsstillende på de fleste barneskolene i bydelen grunnet gjennomførte og planlagte byggeprosjekter. I bydelen planlegges det utbygging på Haukeland skole. Skolen skal få innvendig oppgradering med bl.a nytt ventilasjonsanlegg, og skal utvides fra en normalkapasitet på 350 til 400 elever. Byggeprosjektet skal etter planen stå klar til skolestart 2023 og elevene skal være i erstatningsarealer i byggeperioden.

I handlings- og økonomiplan 2021- 2024 er det avsatt midler til planlegging og prosjektering av byggeprosjektet på Christi Krybbe skoler, hvor det når pågår en konseptutredning. Midler

til gjennomføring (byggefase) tilføres prosjektet når dette er tilstrekkelig avklart. Det vil være behov for erstatningsarealer i forbindelse med byggeprosjektet.

Godkjenningen av erstatningsskolen på Sydneshaugen utløper i 2022. Tveiterås skole som holder til på Sydneshaugen er først ferdig i 2024. Det må søkes om forlenget godkjenning av erstatningsskolen på Sydneshaugen. Kommunen vil komme tilbake med en plan for videre bruk av erstatningsskolen på Sydneshaugen. Bystyret har i interpellasjon nr. 9. 2021 vedtatt at når erstatningsskolen på Sydneshaugen fjernes skal kommunen gå i dialog med velforening og nærmiljø for å vurdere utvikling av området som kombinert park og en større lekeplass.

Det pågår en kommunal reguleringsprosess for idrettshall i Mulen i Bergenhus bydel. Det blir mest sannsynlig privat utbygging av idrettshall i Mulen. Det er ikke behov for leie av halltid utover det skolene i bydelen har tilgjengelig på Stemmemyren og halltid som pr. i dag leies i Vikinghallen. Det er heller ikke avsatt midler i budsjettet til leie av privat idrettshall i Mulen for skolene. Eventuelle behov for leie og kostnader for dette må vurderes som del av de ordinære budsjettprosessene.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Christi Krybbe skoler

Christi Krybbe skoler har 180 elever skoleåret 2020/2021. Elevtallet forventes å stige til like over 200 elever fra 2022 og vil ligge på det nivået frem mot 2030. Skolen har en normalkapasitet på 200 elever.

Det er startet konseptvalgutredning og på Christi Krybbe skoler og ulike løsninger skal kartlegges og detaljeres i konseptvalgutredningen. Utredningen vil danne grunnlag for fremtidig beslutning om hvilke tiltak som skal gjennomføres. Øvregaten 5 ble ervervet av kommunen i 2019 og består av et leilighetsbygg og en tomt på ca. 919 m². Dette sikrer Christi Krybbe skoler større uteareal og passasje mellom skolen og SFO-bygget. Øvregaten 5 sitt bygg og uteområde inngår i konseptvalgutredningen for skolen. Tilrettelegging av uteområde for Christi Krybbe skoler inkluderer også utearealet der

brakkerigg tidligere var plassert. Etat for bygg og eiendom (EBE) ved Byrådsavdeling for finans, næring og eiendom (BFNE) arbeider med tilrettelegging for å ta i bruk tidligere brakkeriggområde til uteområde for Christi Krybbe skoler. I forbindelse med byggeprosjektet søkes det løsninger for å opprettholde en normalkapasitet for 200 elever.

En justering av opptaksgrensen mellom Krohnengen og Christi Krybbe skoler i tråd med nærskoleprinsippet kan bidra til å avhjelpe eventuelle kapasitetsutfordringer på Christi Krybbe. Dette kan vurderes hvis elevtallsnedgangen som er prognostisert for Krohnengen skole slår til de neste årene. Christi Krybbe skoler må ha en restriktiv praksis knyttet til opptak av elever etter fritt skolevalg så lenge det forventes kapasitetsutfordringer.

I forbindelse med planlagt rehabilitering vil Christi Krybbe skoler ha behov for erstatningsarealer. Erstatningsarealer vil vurderes opp mot erstatningsskolene som er tilgjengelig.

Krohnengen skole

Krohnengen skole har 454 elever skoleåret 2020/2021. Skolen har en normalkapasitet på 450 elever som inkluderer Eventyrskogen skole. Elevene er fordelt på hovedskolen i Professor Dahls gate, samt avdeling Eventyrskogen, som ligger i Heien 29. Krohnengen skole, avdeling Eventyrskogen har elever fra 1.-4. trinn fra Ytre Sandviken og fungerer som et satellittbygg til hovedskolen som har elever fordelt på alle syv årstrinn.

Skolen opplever i dag at de har det trangt og har utfordringer med å håndtere elevtallet. Elevtallet forventes å gå noe ned de neste årene. De nye årskullene forventes alle å ligge under 60 elever i årene fremover. Boligbygging i skolekretsen kan på sikt og etter 2030 gi noe vekst i elevtallet for skolen, som følge av aktuell områdeplan for Kristianholm. Det er planlagt at skolen de nærmeste årene kan avlastes ved at et av trinnene midlertidig flytter til Bontelabo, sammen med elever fra Rothaugen. Elevene på Krohnengen sogner til Rothaugen ungdomsskole. Mange av elevene på Krohnengen begynner derfor på ungdomsskole på Rothaugen.

Når det gjelder Eventyrskogen har kommunen en leieavtale med Sudmanske stiftelse som løper frem til 31.12.2023. Ut fra elevtallsprognoser og fremtidige forventninger til boligbygging og fortetting ser en at det vil være behov for skolekapasiteten på Eventyrskogen skole fremover. Kommunen vil gå i forhandlinger om kjøp av Heien 29/Eventyrskogen. Midler må søkes innarbeidet ved rullering av handlings- og økonomiplanen. Eventyrskogen grenser opp mot øvrige kommunale arealer og det kan på lang sikt være mulig med utvidelser om kommunen kjøper bygget.

Bontelabo skal i første rekke fungere som avlastning for Rothaugen skole. Bystyret ber byrådet undersøke om det finnes andre muligheter for Krohnengen skole, da Krohnengen skole også har behov for økt areal i en overgangsperiode.

Møhlenpris skole

Møhlenpris skole forventer en større elevtallsvekst i årene fremover som skolen vil ha utfordringer med å håndtere. Det må derfor iverksettes tiltak for Møhlenpris skole.

Møhlenpris skole har 264 elever skoleåret 2020/2021, inkludert ni elever i innføringsklassen. Skolen ble rehabilitert og det ble etablert oppveksttun på Møhlenpris i 2017. Barnehagen har en kapasitet på 72 barn fra 0-6 år. Skolen fikk også utvidet skolekapasiteten fra 150 til 250 elever. De siste årene har elevtallet på skolen økt fra 190 elever skoleåret 2015/2016 til 264 elever inneværende skoleår. Elevtallet forventes å stige ytterligere de neste årene, til rundt 300 elever skoleåret 2021/2022 og videre opp mot nesten 350 elever skoleåret 2026/2027. På lang sikt og etter 2030 kan forventninger om boligbygging og fortetting gi ytterligere økning i elevtallet på Møhlenpris.

I tråd med føringer i skolebruksplanen har skolen de siste to årene hatt en restriktiv praksis knyttet til inntak av elever utenfor skolekretsen. Hvis denne praksisen fortsetter, vil elevtallet kunne bli lavere enn det prognosen viser.

Det er likevel vurdert at elevtallsveksten på skolen vil medføre at barnehagedelen på sikt må flyttes. Barnehagedelen holder til i egen fløy/avdeling i 1. etasje av bygget og har eget uteområde. Ett av trinnene fra Møhlenpris skole har midlertidig fått midlertidig plass på Vitalitetssenteret fra skoleåret 2021/2022. Dette vil det avhjelpe kapasitetsutfordringene på skolen de nærmeste årene slik at barnehagen kan opprettholdes frem til søk er gjennomført og erstatning for barnehageplassene foreligger.

Det er viktig å beholde innføringsklassen på Møhlenpris grunnet skolens sentrale plassering og høye andel minoritetsspråklige elever. Elevtallsutviklingen på Møhlenpris skole må følges nøye de neste årene. Skolen må videreføre sin restriktive praksis overfor eksterne elever i årene fremover. Barnehagedelen må på sikt flyttes og det er iverksatt søk etter arealer for barnehage andre steder i sentrum, fortrinnsvis i skolekretsen. Når resultat av pågående søk etter barnehagearealer til Møhlenpris oppvekststun foreligger, avklares det når barnehagearealet kan frigis til skoleformål.

Møhlenpris oppvekststun er i denne sammenhengen i en spesiell situasjon, fordi både skolen og barnehagen mangler areal. Det er vanskelig å løse skolens utfordringer uten å samtidig forskuttere behandlingen av den kommende barnehagebruksplanen.

Det vil bli lagt frem en egen sak innen første kvartal 2022 som inneholder en helhetlig vurdering av ulike løsninger på den pressede barnehage- og skolesituasjonen på Møhlenpris

På lenger sikt foreligger det planer for transformasjonsområde i Dokken med boliger, som vil kunne gi ytterligere økning i elevtallet. Når disse planene realiseres, vil det være behov for utvidet barneskolekapasitet i denne delen av Bergenhus bydel.

Rothaugen ungdomsskole

Rothaugen ungdomsskole har 571 elever skoleåret 2020/2021 og en normalkapasitet på 550 elever. Det er stor innflytting til Bergenhus bydel for familier med elever i ungdomsskolealder. Samtidig har det tradisjonelt vært stor avgang til privatskoler, noe som gjør det utfordrende å lage en elevtallsprognose for ungdomstrinnet i bydelen. Av de 571 elevene på skolen er rundt 9 prosent av elevene bosatt i andre skolekretser i kommunen, hvorav endel er fra Gimle, og noen fra Ny-Krohnborg, Hølen og Åstveit. Pr. september 2020 var det registrert 642 bosatte barn i ungdomsskolealder i Rothaugen sin skolekrets. Rundt 19 prosent (120 elever) av ungdomsskoleelevene som er bosatt i skolekretsen velger andre skoletilbud, og mange av disse har valgt private grunnskoletilbud.

I handlings- og økonomiplan 2021 – 2024 vises det til at løsningen på plassutfordringene ved Rothaugen skole må inneholde to løsninger – en kortsiktig og en langsiktig. Det er inngått leieavtale om Bontelabo i byrådssak den 15.04.2021 sak 1116/21. Dette er også omtalt i sak om revidert forskrift om skolekretsgrenser for skoleåret 2021/2022, den 8.04.2021 sak 1105/21. Bontelabo vil være en midlertidig avdeling under Rothaugen ungdomsskole frem til en permanent løsning for ungdomsskolekapasiteten er på plass i bydelen. Flere lokaliteter har vært vurdert. Noen av kriteriene som har vært vurdert er beliggenhet, fasiliteter, standard, leiepris og uteområde. Flere av alternativene som er vurdert har enten ikke vært egnet til skoleformål på grunn av manglende uteareal, eller krever omfattende ombygginger som ikke er mulig å gjennomføre i løpet av neste skoleår, eller er ikke ledig for leie neste år. En har derfor konsentrert seg om alternativer som kunne

være realiserbar i løpet av neste skoleår 2021/2022 og lokaler hvor det er tilgjengelig uteareal. Bontelabo er vurdert som best egnet. Når det gjelder hvilke årstrinn som skal være på Bontelabo fra Krohnengen og Rothaugen organiseres dette av skolene.

Skolen må også vurdere å ha en restriktiv praksis knyttet til inntak av elever etter fritt skolevalg, eksempelvis knyttet til elever som søker seg til skolen i løpet av skoleåret.

Den permanente løsningen handler om å finne en eiendom/tomt som er egnet til å etablere en ny ungdomsskole i Bergenhus bydel. Den beste plasseringen ut fra nærskoleprinsippet vil trolig være området mellom Møhlenpris og Nordnes. Da vil Rothaugen kunne fungere som ungdomsskole for nordøstlige deler av bydelen og ta imot elevene fra Hellen, Krohnengen og Christi Krybbe. En ny ungdomsskole i dette området vil ha sitt elevtallsgrunnlag fra barneskolene Møhlenpris og Nordnes. I arealstrategi for Dokken er det også synliggjort muligheter for plassering av sosial infrastruktur som eksempelvis ny barneskole og ny ungdomsskole. Flere alternativer for ny permanent ungdomsskole må vurderes.

Det er et mål at en erstatningsskole på Bontelabo er i bruk så kortvarig som mulig. Det utarbeides en trafiksikkerhetsanalyse for elevenes skolevei til Bontelabo, og det utarbeides en plan for utearealet.

Videre er det vedtatt av bystyret at det innen 1. kvartal 2022 skal legges frem en fremdriftsplan som tidfester når en erstatningsskole på Bontelabo kan avvikles.

Bystyret har vedtatt at byrådet innen 1. kvartal 2022 skal legge frem en sak om plassering av ny ungdomsskole i sentrum. Det vil bli lagt frem en liste over eiendommer som allerede er vurdert med formål å opprette ny ungdomsskole i sentrum.

Bystyret ber byrådet vurdere å erverve Gamle Nygård skole fra UiB med formål å opprette ny ungdomsskole på eiendommen

---

Tiltak i Bergenhus bydel. Skolebruksplanen 2021 – 2030:

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet og om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser
Det søkes om forlenget godkjenning av erstatningsskolen på Sydneshaugen. Det utarbeides en plan for videre bruk av erstatningsskolen.	Løses innenfor rammen
Ved rehabilitering av Christi Krybbe skoler opprettholdes en normalkapasitet for 200 elever.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024.
Bystyret går inn for å kjøpe Heien 29/Eventyrskogen skole.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.
Når resultat av pågående søk etter barnehagearealer til Møhlenpris oppvekststun foreligger, avklares det når barnehagearealet kan frigis til skoleformål.	Løses innenfor rammen.
Det søkes etter eiendom/tomt til ny, permanent ungdomsskole i bydelen.	Løses innenfor rammen.

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Apeltun, Kaland, Kringlebotn, Krokeide, Midtun, Paradis, Skjold, Smørås, Sædalen og Ulsmåg.
- Ungdomsskoler: Storetveit, Slåtthaug og Rådalslien.
- Kombinerte skoler: Kirkevoll og Nattland.
- Oppveksttun: Hop og Nattland.
- Spesialscole: Tveiterås
- Bydelen har erstatningsarealer i Fana gymnas

5.7 Fana bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Tveiterås skole: Riving og nybygg.
- Storetveit skole: Konseptutvikling for rehabilitering og ny idrettshall.
- Slåtthaug skole: Konseptutvikling for rehabilitering.
- Paradis skole: Konseptutvikling for rehabilitering.

Det er vedtatt flere rehabiliteringsprosjekter i bydelen. Det eksisterende skolebygget på Tveiterås skal rives og det skal bygges ny skole på samme eiendom. Tveiterås har flyttet inn i erstatningsarealer på Sydneshaugen fra 1. kvartal 2021 og skal være der i byggetiden.

På Storetveit skole er det tidligere vedtatt rehabilitering og bygging av ny, mindre idrettshall. Rehabilitering av skolebygget gjennomføres parallelt med rivning av gymbygg og oppføring av ny idrettshall. Svømmebassenget skal i henhold til vedtak i forrige skolebruksplan rives. I handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 er det avsatt utredningsmidler til prosjektering av Storetveit skole. Fremdrift er avhengig av tilgjengelighet på erstatningslokaler.

I handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 er det avsatt utredningsmidler til prosjektering av et byggeprosjekt på Slåtthaug skole. Fremdrift er avhengig av tilgjengelighet på erstatningslokaler. Som det fremgår av sak om fremtidig bassengstruktur skal svømmebassenget i Slåtthaughallen rehabiliteres i forbindelse med byggeprosjektet på Slåtthaug skole.

I handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 er det avsatt utredningsmidler til prosjektering av Paradis skole. Paradis skole har behov for generell innvendig rehabilitering. Skolen har kapasitet til 500 elever, men en stor del av arealene fremstår som trange og lite hensiktsmessige. Romløsningene må derfor gjennomgås og det forventes en del innvendig ombygging. I tillegg har bygget behov for generell innvendig oppussing, samt en utskiftning av skolens ventilasjonsanlegg. Fremdrift er avhengig av tilgang på erstatningslokaler.

Det fremgår av [sak om fremtidig bassengstruktur](#) at det i tråd med vedtak i Idrettsplanen vurderes at Fana og Ytrebygda bydel til sammen har et behov for økt bassengkapasitet. Det foreslås å søke etter egnet areal for ett nytt basseng i Fana bydel. Et nytt basseng vil være gunstig å lokalisere i nærhet til idrettsanlegg, skole og bybanetrase.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Krokeide skole

Krokeide skole hadde 45 elever skoleåret 2019/2020 og dette er nå nede i 36 elever skoleåret 2020/2021. Elevtallsnedgangen er noe større enn prognosen la til grunn, og ser ut til å være fordelt over flere årstrinn. Skolen har en normalkapasitet på 100 elever. Det faktiske elevtallet på Krokeide har siden forrige skolebruksplan ligget mellom 45 og 57 elever.

Frem mot 2023 forventes elevtallet å ligge like i overkant av 30 elever og skolen forventes å ha et vedvarende lavt elevtall hele prognoseperioden. Trinnstørrelsen på Krokeide varierer fra 8 elever og ned til 1 elev på 4. trinn inneværende skoleår. Det forventes ikke flere enn 9 elever på noen av trinnene på skolen de neste årene. Det er ikke forventet boligbygging rundt Krokeide, utover noen spredte byggeprosjekter.

Krokeide skole opprettholdes ut fra at Kirkevoll mangler helsevern godkjenning i dag. Om elevtallet på Krokeide reduseres i årene fremover, slik prognosene viser, kan en eventuell avvikling av skolen vurderes på nytt ved rullering av skolebruksplanen.

Paradis skole

Grunnet kapasitetsutfordringer og lite hensiktsmessige arealer på Paradis disponerer skolen arealer i Fana gymnas. Med de arealene skolen disponerer i Fana gymnas er normalkapasiteten i dag satt til 600 elever. Uten arealer i Fana gymnas er normalkapasiteten på Paradis 400 elever.

Normalkapasiteten på Paradis skole er i forbindelse med planarbeidet foreslått justert ned fra 500 til 400 elever. I forbindelse med et rehabiliteringsprosjekt på Paradis skole må romløsningene gjennomgås, og det må gjennomføres innvendige ombygginger. I forbindelse med rehabilitering av Paradis skole vil det være naturlig å vurdere tilrettelegging av best mulig uteområde. Dette for å sikre best mulig forhold for hjertesone, varelevering, kvalitet på uteområde for elevene mv.

I handlings- og økonomiplan 2021 – 2024 er det avsatt utredningsmidler til prosjektering av et byggeprosjekt på Paradis skole. Fremdrift vil være avhengig av tilgang til erstatningsarealer, men det er naturlig at skolen får disponere erstatningsarealer i den delen av Fana Gymnas som fungerer som erstatningsskole.

Det forventes en del boligbygging i skolekretsen i årene fremover i forbindelse med pågående reguleringsplaner. Det er derfor vurdert at skolen i årene fremover fortsatt vil ha behov for å disponere arealer i Fana gymnas i tillegg til å kunne ha erstatningsarealer ved rehabilitering. Ut fra prognosene forventes det de nærmeste årene å være behov for en kapasitet for ca. 550 elever og rundt 500 elever i 2030 for Paradis skole. Kommunen sin leieavtale med Vestland Fylkeskommune går frem til 1.5.2027 og det er opsjon på 5 nye år etter denne datoen.

Det vil sannsynligvis være behov for Fana gymnas som permanent erstatningsskole og videre leie/kjøp bør derfor vurderes. Etter Paradis skole er rehabilitert og ombygget til mer hensiktsmessige arealer, må skolens behov for arealer i Fana gymnas vurderes på nytt.

Kirkevoll skole

Kirkevoll skole har 158 elever på ungdomstrinnet. På ungdomstrinnet forventes det at elevtallet vil holde seg jevnt de neste årene, og ligge på rundt 160 elever i 2030. Elevtallet forventes å ligge på mellom 50 og 60 elever pr. årstrinn på ungdomstrinnet i årene fremover.

Ved en gjennomgang av antall bosatte ungdomsskoleelever i Kirkevoll skole sin skolekrets pr. 1. januar 2020 er det totalt bosatt 244 barn i skolekretsen. Dette inkluderer ungdomsskoleelever som er bosatt i Krokeide sin skolekrets. Av disse var det 168 elever som gikk på sin egen nærskole skoleåret 2019/2020, mens omtrent 30 prosent av bosatte ungdomsskoleelever valgte andre skoletilbud, fortrinnsvis Rådalslien. Hvis en ser på Krokeide sin skolekrets er det en større andel som også velger vekk Kirkevoll på ungdomstrinnet og heller går til Rådalslien og andre skoletilbud.

Ungdomstrinnet på Kirkevoll opprettholdes. En nedleggelse av ungdomstrinnet på Kirkevoll forutsetter at ny ungdomsskole på Søreide er ferdigstilt. En avvikling av ungdomstrinnet vurderes ved rullering av skolebruksplanen.

Storetveit skole

Storetveit skole har 393 elever skoleåret 2020/2021. Skolen har en normalkapasitet på 450 elever. Elevtallet forventes å øke til rundt 440 elever i 2023 og å ligge på mellom 440 og 450 elever frem mot 2030. Skolen tar imot elever fra både Minde og Slettebakken skole i Årstad bydel, samt elever fra Bønes og Paradis skole.

Storetveit skole har behov for rehabilitering og det er tidligere vedtatt rehabilitering og bygging av ny, mindre idrettshall. Rehabilitering av skolebygget gjennomføres parallelt med rivning av gymbygg og oppføring av ny idrettshall. Svømmebassenget er avstengt og skal i henhold til vedtak i forrige skolebruksplan rives. I handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 er det avsatt utredningsmidler til prosjektering av Storetveit skole.

Storetveit skole vil fremover ta imot elever fra større deler av de nye boligene som skal bygges på Mindemyren og boligene som kommer som følge av områdeplan for Slettebakken. Det er usikkerhet knyttet til den faktiske elevtallsutviklingen i skolekretsen, men det kan forventes økt elevtall på Storetveit på lengre sikt. I forbindelse med planlagt byggeprosjekt økes skolekapasiteten i prosjektet til 600 elever og realisering av areal til kroppsøving tilsvarende basketballhall. Fremdrift og tidsperspektiv på et byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer. I henhold til gjeldende KPA 2018 er det krav om ny reguleringsplan.

Slåtthaug

Slåtthaug skole har 436 elever skoleåret 2020/2021. Elevtallet forventes å ligge mellom 450 og 475 elever. Skolen har fastsatt en normalkapasitet på 500 elever, inkludert arealer i klasseromspaviljongen. Skolen har utfordringer med relativt små klasserom, noe som gjør det vanskelig for skolen å håndtere dagens elevtall.

Skolen har behov for rehabilitering og i vedtatt investeringsprogram er det avsatt utredningsmidler til prosjektering av Slåtthaug skole. Det er behov for ny reguleringsplan for et byggeprosjekt. I forbindelse med rehabiliteringen av skolen er det vurdert at paviljongen må fjernes og erstattes som del av rehabiliteringsprosjektet. Normalkapasiteten settes til 500 elever ved rehabiliteringen.

Fremdrift og tidsperspektiv på et byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer, samt plankrav. Frem mot endelig vedtak i skolebruksplanen utredes bygningsmessige forhold. I henhold til gjeldende KPA 2018 er det krav om ny reguleringsplan.

Slåtthaughallen med svømmebasseng ligger like ved skoleanlegget og det er foreslått å rehabilitere svømmebassenget samtidig som byggeprosjektet på skolen.

Tiltak i Fana bydel. Skolebruksplanen 2021 – 2030:

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet og om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser
Ved rehabilitering av Paradis skole settes normalkapasitet settes til 550 elever. Dette forutsetter arealer i Fana gymnas i tillegg til egne arealer.	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p> <p>Utvidelse fra 400 til 550 elever i normalkapasitet krever ytterligere midler ved rullering av handlings- og økonomiplanen.</p>
Fana gymnas opprettholdes som erstatningsskole	Løses innenfor rammen.
En avvikling av ungdomstrinnet på Kirkevoll vurderes ved rullering av skolebruksplanen.	Løses innenfor rammen.
Ved rehabilitering av Storetveit utvides normalkapasiteten til 600 elever. Det bygges en basketballhall til kroppsøving ved skolen.	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p> <p>Utvidelse fra 450 til 600 elever i normalkapasitet vil kreve ytterligere midler ved rullering av handlings- og økonomiplanen.</p>
Ved rehabilitering av Slåtthaug opprettholdes en normalkapasitet til 500 elever. Midlertidig paviljong fjernes. Svømmebassenget ved Slåtthaug rehabiliteres parallelt med Slåtthaug skole.	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p>

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Bønes, Fjellsdalen, Seljedalen (med innføringsklasse) og Varden.
- Ungdomsskoler: Ortun (med forsterket avdeling) og Lynghaug (med innføringsklasse).
- Oppveksttun: Lyshovden, Løvås og Sælen.
- Erstatningskoler: Løvås og Lynghaugparken som sto ferdig i 2015 og 2016.

5.8 Fyllingsdalen bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Lynghaug skole: Diverse oppgraderinger.
- Ortun ungdomsskole: Nytt svømmeanlegg.
- Seljedalen skole: Konseptutvikling for rehabilitering.
- Sælen oppveksttun: Konseptutvikling for rehabilitering.

I handlings- og økonomiplan 2021 – 2024 er det avsatt midler til oppgradering av Lynghaug skole sine garderobes, dusjoner, sløydsal og gulv i gymsal med estimert ferdigstillelse i 2022.

På Ortun ungdomsskole bygges det nytt svømmeanlegg. Eksisterende hall er revet og en holder på å etablere nytt svømmeanlegg med blant annet hev- og senkbunn og eget opplæringsbasseng. Uteområdet skal også oppgraderes og prosjektet skal etter planen stå ferdig i 2022.

Det er i handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 avsatt utredningsmidler for prosjektering på Sælen oppveksttun ut fra at skolen har behov for rehabilitering. Fremdrift og tidsperspektiv på byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Seljedalen skole

Seljedalen skole er en klasseromskole med en normalkapasitet på 250 elever. Skoleåret 2020/2021 har skolen 217 elever. Det er ti klasserom, hvorav ett disponeres av innføringsklasse. Enkelte av trinnene på skolen må deles i to grunnet størrelse på trinnet, og derfor er det behov for alle klasserommene til undervisning. Skolen forventes å ha et stabilt elevtall på rundt 200 elever i hele prognoseperioden frem mot 2030.

Seljedalen skole har behov for rehabilitering. I forbindelse med en rehabilitering vil det være behov for erstatningsarealer, og fremdrift og ferdigstillelse av et byggeprosjekt er avhengig av dette. Ut fra prognosene og forventet elevtall i årene fremover er det behov for en normalkapasitet på 250 elever på Seljedalen som i dag.

Sælen oppveksttun

Sælen oppveksttun avdeling skole er en tradisjonell klasseromskole med en normalkapasitet på 350 elever, som er foreslått justert ned til en normalkapasitet på 300 elever på bakgrunn av antall klasserom og grupperom i anlegget. Skolen har 265 elever skoleåret 2020/2021, og forventes å ha i underkant av 250 elever i årene fremover. Hvis normalkapasiteten justeres ned til 300 elever, forventes det at skolen vil utnytte sin kapasitet de neste årene. Sælen oppveksttun ligger sentralt til i Fyllingsdalen bydel. Bygging av bybane vil fungere som en katalysator for byutviklingen i bydelen, både på kort og lang sikt. Det pågår også arbeid med områdeplan for Fyllingsdalen. Denne vil legge til rette for betydelig vekst rundt bydelssenteret Oasen, og på sikt bidra til betydelig fortetningspotensial i områdene rundt. Det foreslås derfor at normalkapasitet på Sælen settes til 350 elever når skolen skal rehabiliteres. Det vil være behov for erstatningsarealer i

rehabiliteringsperioden. Fremdrift og ferdigstillelse av et byggeprosjekt er avhengig av tilgang på erstatningsarealer.

Varden skole

Varden skole ble rehabilitert med nybygg til skolestart i 2017. Skolen har fleksible arealer og en normalkapasitet på 350 elever. Skoleåret 2020/2021 er det 369 elever på skolen. Elevtallet forventes å stige fra 369 til i underkant av 400 elever de nærmeste årene. Utfra forventet elevtall i årene fremover vil de fleste trinn på Varden skole ha mellom 50 og 60 elever. Noen trinn vil også ha over 60 elever. På litt lenger sikt og fra 2026 forventes elevtallet på skolen å ligge på mellom 390 og 420 elever.

I revidert forskrift om skolekretsgrenser for skoleåret 2019/2020⁵ ble problemstillingen med elevtallsvekst og kapasitetsutfordringer på Varden skole omtalt, og det ble skissert en løsning for å håndtere denne. I forbindelse med bystyrets vedtak av 1. tertialrapport i 2019 ble det også avsatt midler til prosjektering av utvidelse av Varden skole.

Det er allerede gjennomført noen strakstiltak på skolen for å håndtere økt elevtall, og dette er bl.a. knyttet til tilrettelegging av garderobeser for elevene. I tillegg er det omdisponert arealer og benytter fellesarealer til ordinær undervisning. Etat for helsetjenester har fattet vedtak om at skolen midlertidig og de neste to årene kan ha en makskapasitet på 399 elever. Det tas sikte på at disse løsningene, samt gjennomført skolekretsending i tråd med nærskoleprinsippet, jf. byrådssak 1105/21,⁶ er tilstrekkelig for neste skoleår 2021/2022 og frem til utvidelsen av skolen er ferdigstilt. Dersom det overstiger 399 elever kan det være aktuelt å midlertidig flytte et trinn til en annen skole med ledig kapasitet slik det er skissert i høringsutkastet. Dette må eventuelt vurderes ifm forskrift om skolekretsgrenser i 2022.

Siden elevtallet på Varden forventes å holde seg høyt hele prognoseperioden utvides skolen til en normalkapasitet på 500 elever slik at skolekretsen kan justeres i tråd med nærskoleprinsippet og inkludere bosatte barn i boligfeltet «Strømme gård». Det pågår mulighetsstudie for å utvide Varden skole til en normalkapasitet for 500 elever. Det må i den forbindelse avklares om det vil være behov for erstatningsarealer og for eventuelt hvor mange elever. Utvidelsen av skolen tilsier at areal til kroppsøving må utvides til basketballhall om en legger foreslått funksjons- og arealprogram til grunn.

Skolekretsen til Varden utvides ikke til å omfatte større deler av Strømme gård før en utvidelse av kapasiteten på Varden er ferdigstilt. Varden skole vil ikke kunne ta inn nye elever fra andre skolekretser etter fritt skolevalg før skolen er ferdig utbygget. Når utvidelsen av Varden er ferdigstilt justeres skolekretsen mellom Varden og Søreide i tråd med nærskoleprinsippet. Skolekretsending gjennomføres i årlig forskrift om skolekretser.

Ortun og Lynghaug

Begge de to ungdomsskolene i bydelen forventes å ha tilstrekkelig med kapasitet for elevene i mange år fremover. Både Ortun og Lynghaug skole har behov for rehabilitering som følge av vedlikeholdsetterslep. Det foreslås at det avsettes prosjekterings- og utredningsmidler til rehabilitering av skolene i løpet av økonomiplanperioden 2021 – 2024. Fremdrift og tidsperspektiv på eventuelle byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer.

---

⁵ Byrådssak 1078/19.

⁶ Revidert forskrift om skolekretsgrenser i Bergen kommune skoleåret 2021/2022

Tiltak i Fyllingsdalen bydel. Skolebruksplanen 2021 – 2030:

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet og om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024, eller om det må avsettes midler.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser
Varden skole utvides til en normalkapasitet på 500 elever og kapasitet til kroppsøving utvides til basketballhallstørrelse.	Avsatt midler i 1. tertialrapport 2019 til prosjektering/konseptutvikling som er oppbudsjettet i 2020.
Ved rehabilitering av Seljedalen skole opprettholdes en normalkapasitet for 250 elever.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.
Ved rehabilitering av Sælen oppvekststun utvides skoledelen til en normalkapasitet for 350 elever.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre. Utvidelse fra 300 til 350 elever i normalkapasitet vil kreve ytterligere midler ved rullering av handlings- og økonomiplanen.
Ortun og Lynghaug skoler prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Alvøen, Bjørndalsskogen, Damsgård, Loddefjord (med forsterket avdeling), Mathopen, Nygårdslie (innføringsklasse i dag) og Vadmyra.
- Ungdomsskole: Sandgotna (med forsterket avdeling).
- Kombinerte skoler: Holen, Olsvik (med innføringsklasse) og Kjøkkelvik.
- Bydelen har ingen erstatningsskoler.

to etasjer.

I sak om fremtidig bassengstruktur (bystyresak 19/21) fremgår det at for å ivareta Bergen kommune sitt samlede behov for opplæring, idrett og folkehelse er det foreslått å prioritere igangsetting av prosjektering av hele prosjektet inkludert et nytt 25m basseng og opplæringsbasseng lokalisert ved Laksevåghallen.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Mathopen skole

Mathopen skole har et elevtall på 300 elever skoleåret 2020/2021 og en normalkapasitet på 400 elever. Elevtallet forventes å være stabilt i flere år fremover før det går ned til like under 300 elever mot 2030.

Mathopen skole har behov for rehabilitering som følge av vedlikeholdsetterslep, men det foreligger ikke planer for skolen i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Det foreslås at det avsettes prosjekterings- og utredningsmidler til rehabilitering av Mathopen skole i løpet av økonomiplanperioden 2021 - 2024. Fremdrift og tidsperspektiv på et eventuelt byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer.

Loddefjord skole

Loddefjord skole har skoleåret 2020/2021 et elevtall på 183 elever. Dette inkluderer 32 elever i den forsterkede avdelingen. Skolens normalkapasitet er 300 elever, men arealene er uhensiktsmessig utformet. Elevtallet forventes å ligge på rundt 180 elever i årene fremover, inkludert elevene i den forsterkede avdelingen. Inneværende skoleårs første trinn er betraktelig mindre enn de øvrige

5.9 Laksevåg bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Holen skole: Riving, nybygg og rehabilitering.
- Loddefjord skole: Konseptutvikling for rehabilitering.
- Olsvik skole: Oppgradering av Olsvikhallen.
- Mathopen idrettshall: Riving av klubbhus og bygging av nye utegarderobes.

Det pågår byggeprosjekt på Holen og elevene er fordelt på de to erstatningsarealene i Fyllingsdalen. Byggeprosjektet på Holen er estimert ferdigstilt til utgangen av 2021.

I bydelen planlegges det rehabilitering av Loddefjord skole. I handlings- og økonomiplan 2021-2024 er det avsatt midler til planlegging og prosjektering av skolen. Midler til gjennomføring (byggefase) tilføres prosjektet når det er tilstrekkelig avklart.

Det er tidligere vedtatt at Olsvikhallen skal rehabiliteres, med planlagt ferdigstillelse i 2023. I idrettshallen ved Mathopen skole arbeides det med et skisseprosjekt på riving av eksisterende klubbhus og utegarderobes. Det vil deretter bygges nye utegarderobes med aktivitetsrom og kjøkken over

årskullene på skolen. Dette har gitt et lavere elevtall enn det som prognosen viser. Om det er en ny varig trend med utflytting fra skolekretsen er for tidlig å si noe om.

Det er stort behov for rehabilitering av skoleanlegget på Loddefjord. Rehabilitering og ombygging til hensiktsmessige og moderne arealer i tråd med skolebruksplanens funksjons- og arealprogram vil være krevende å gjennomføre grunnet skoleanleggets utforming og plassering. Loddefjord skole har høy verneverdi i henhold til kulturhistorisk rapport for skolebygg i Bergen⁷. Det vil derfor ikke være mulig å rive skolen. Loddefjord skole rehabiliteres med en normalkapasitet for 250 elever. I tillegg kommer arealer til forsterket avdeling. Svømmebassenget er også omfattet av rehabiliteringsprosjektet. Rehabilitering av Loddefjord er avhengig av tilgang på erstatningsarealer.

Nygårdslie skole

Nygårdslie skole har 315 elever skoleåret 2021/2022. Skolen har en normalkapasitet for 350 elever. Elevtallet forventes å ligge på rundt 300 elever frem mot 2030. Skolen har mottatt vedtak fra Etat for helsetjenester som påpeker flere forhold med skolen som bør utbedres, blant annet knapt ute- og inneareal. Normalkapasiteten på skolen vurderes nærmere i forbindelse med oppfølging av vedtaket fra Etat for helsetjenester.

Skolen har det siste året fått gjennomført oppgraderinger på utearealet som gir større muligheter for aktivitet og lek. Det skal etableres flere aktivitetsmuligheter på uteområdet og avstengt område skal etter planen åpne opp igjen før sommeren 2021. I forbindelse med bygging av ny Laksevåghall med idrett, svømming og nærmiljøfunksjon for bydelen, vil det sees på muligheter for å sikre tilkomst for elevene fra Nygårdslie til den nye Laksevåghallen med tilhørende uteområde. I prosjekteringsfasen vil Laksevåghallen sees i sammenheng med utvidet behov for areal inne- og ute for Nygårdslie skole.

I utgangspunktet skulle innføringsklassen på Nygårdslie vært på Damsgård skole. Damsgård skole har fått bygget arealer til innføringsklassen. Det er trangt og uhensiktsmessige arealer for innføringsklassen på Nygårdslie. Innføringsklassen på Nygårdslie skole skal flytte til Damsgård skole. Det pågår veiarbeid i området rundt Damsgård skole, slik at tilkomst er begrenset i en periode fremover. Innføringsklassen vil derfor flyttes til Damsgård skole fra og med skoleåret 2022/2023.

Olsvik skole

Olsvik skole har 668 elever skoleåret 2020/2021. Skolen har en normalkapasitet på 650 elever på barne- og ungdomstrinnet. Dette inkluderer areal i Skjenlia og i Olsvikhallen. Det forventes at elevtallet på skolen vil synke i årene fremover til under 600 elever i 2025 og videre ned til rundt 575 elever i 2030. Det er avsatt midler til rehabilitering av Olsvikhallen i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024 og tiltaket forventes ferdigstilt 2023. Det er behov for mer hensiktsmessige arealer for de delene av SFO som holder til idrettshallen. Det er også to klasserom i hallen. I forbindelse med rehabilitering av hallen vurderes skolens behov for egnede SFO-arealer

---

Tiltak i Laksevåg bydel. Skolebruksplanen 2021 – 2030:

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet og om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler.

---

⁷ [Kulturhistorisk rapport for kommunale skolebygg](#)

Tiltak	Økonomiske konsekvenser
Mathopen skole prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan
Loddefjord skole rehabiliteres med en normalkapasitet for 250 elever. I tillegg kommer arealer til forsterket avdeling. Svømmebassenget rehabiliteres i forbindelse med byggeprosjektet.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.
I forbindelse med bygging av ny Laksevåghall med idrett, svømming og nærmiljøfunksjon for bydelen, vil det sees på muligheter for å sikre tilkomst for elevene fra Nygårdslien skole til den nye Laksevåghallen med tilhørende uteområde. I prosjekteringsfasen vil Laksevåghallen sees i sammenheng med utvidet behov for areal inne- og ute for Nygårdslien skole.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.
I forbindelse med rehabilitering av Olsvikhallen vurderes Olsvik skoles behov for egnede SFO-arealer.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Aurdalslia, Hjeltestad, Liland, Skeie, Søreide og Søråshøgda.
- Ungdomsskoler: Rå og Ytrebygda (Ytrebygda har forsterket avdeling).
- Kombinert skole: Skranevatnet.

5.10 Ytrebygda bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Ny ungdomsskole på Søreide: Konseptutvikling og omregulering for bygging av ny ungdomsskole.
- Rå skole – Idrettshall: Konseptutvikling.

I forrige skolebruksplan ble det vedtatt at det skal bygges ny ungdomsskole på Søreide med plass til 400 elever. Det er igangsatt omregulering av tomten på Søreide og det arbeides med konseptutvikling og utredning. Midler til gjennomføring (byggefase) tilføres prosjektet når det er tilstrekkelig avklart.

Det er vedtatt å etablere ny mindre idrettshall på Rå skole, og noe mer læringsareal og arealer til skolehelsetjenesten. Svømmebassenget på Rå skole planlegges å være i drift frem til sommeren 2021 for skolen og så stenges.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Aurdalslia og Skranevatnet

Skranevatnet skole har 369 elever på barnetrinnet skoleåret 2020/2021. Elevtallet på barnetrinnet forventes å øke til opp mot 400 elever i 2022/2023. Mot slutten av perioden, i 2030, forventes elevtallet å stige til rundt 440 elever. På ungdomstrinnet ved skolen er det forventet en liten økning fra 238 elever skoleåret 2020/2021 til 269 elever i 2030. Den største veksten forventes å komme på barnetrinnet og skolen kan oppleve kapasitetsutfordringer fra 2022. Skolen har en normalkapasitet på 600 elever.

Aurdalslia skole har skoleåret 2020/2021 et elevtall på 397. Skolen forventer de neste årene en svak nedgang i elevtallet, og det vil fra 2023 og frem til 2030 ligge på mellom 350 og 365 elever. Skolen har en normalkapasitet på 550 elever.

Skolekretsen mellom Skranevatnet og Aurdalslia er ikke i tråd med nærskoleprinsippet. En skolekretsjustering vil kunne avlaste Skranevatnet i årene fremover dersom elevtallsveksten slår til og vil trolig medføre at skolen vil kunne håndtere forventet elevtall frem mot 2030. Samtidig vil Aurdalslia sin kapasitet bli bedre utnyttet og skolen vil trolig kunne få et elevtall på opp mot 500 elever. En skolekretsjustering mellom skolene må vurderes i årlig forskrift om skolekretser, slik at Skranevatnet skole kan håndtere forventet elevtall i prognoseperioden.

Ny ungdomsskole på Søreide

I forrige skolebruksplan ble det vedtatt å utrede muligheter for, og kostnader, ved å bygge en ny ungdomsskole på Søreide. En ungdomsskole på Søreide vil, på tomten til tidligere Søreide skole, ikke ha plass til mer enn 400 elever. Det er et komplisert prosjekt og tomten har et begrenset uteområde. Arbeidet med mulighetsstudie og detaljreguleringsplanen viser at det kan bli 8 mål uteområde for elevene. For 400 elever tilsvarer dette ca. 20 m². uteareal pr. elev. For 400 elever skal uteområdet etter gjeldende anbefalinger og forskrift være ca. 17.5 mål.

En ungdomsskole på Søreide vil være nærskole for hele skolekretsen til Søreide barneskole. Skolekretsen vil også omfatte de delene av Aurdalslia som i dag går til Rå og Ytrebygda. En ny ungdomsskole på Søreide med kapasitet til 400 elever ser ut til å bli godt utnyttet gjennom hele prognoseperioden.

Rå skole har skoleåret 2020/2021 470 elever. Skolen har en normalkapasitet på 450 elever. Når ny ungdomsskole på Søreide står ferdig vil elevtallet på Rå ungdomsskole reduseres med over 50 prosent. Elevtallet på Rå skole vil da ligge på rundt 230 til 240 elever i perioden frem mot 2030.

Ytrebygda skole har 357 elever skoleåret 2020/2021. Skolen har en normalkapasitet på 400 elever. Når ny ungdomsskole på Søreide står ferdig vil elevtallet på Ytrebygda ungdomsskole forventes å bli redusert med nesten 40 prosent. Elevtallet på Ytrebygda ungdomsskole vil derfor ligge på et nivå mellom 210 og 220 elever frem mot 2030.

Skranevatnet skole har 239 elever på ungdomstrinnet skoleåret 2020/2021. Det er kun noen få adresser og bosatte elever som i dag hører til Skranevatnet som vil få en ny ungdomsskole på Søreide som nærskole. En ungdomsskole på Søreide vil derfor ikke ha nevneverdige konsekvenser for elevtallet på ungdomstrinnet til Skranevatnet skole.

Når en ny ungdomsskole på Søreide står ferdig vil elevtallsgrunnlaget for ungdomsskolene Rå og Ytrebygda bli sterkt redusert. Begge skolene kan forvente å få mye overkapasitet. Grunnet usikkerhet i fremtidig elevtallsutvikling i bydelen og forventninger om boligbygging er det vurdert at det er fornuftig å ha tilgjengelig kapasitet på ungdomsskolene Rå og Ytrebygda. Dette sett i lys av videre utvikling av sørvestlige deler av bydelen med bakgrunn i kommunedelplan og Strategisk planprogram for Birkeland (SPP Birkeland). I dette planarbeidet legges det opp til mye boligbygging på lenger sikt. Ved rullering av skolebruksplanen, eller ved ferdigstillelse av ny ungdomsskole på Søreide, må skolestrukturen på ungdomstrinnet vurderes på nytt sett opp mot forventet elevtallsutvikling og boligbygging. Eventuell avviking av ungdomstrinnet på Kirkevoll kan da vurderes, som beskrevet under Fana bydel.

Det pågår detaljregulering av tomten og det er anslått at en realistisk fremdriftsplan for ferdigstillelse av ny ungdomsskole på Søreide tidligst er årsskiftet 2025/2026. Når ny ungdomsskole på Søreide står ferdig gjennomføres skolekretsjusteringer på ungdomstrinnet i Ytrebygda bydel. Ungdomsskolekapasitet og ungdomsskolestrukturen vurderes på nytt ved rullering av skolebruksplanen.

Tiltak i Ytrebygda bydel. Skolebruksplanen 2021 – 2030:

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet og om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser
Ny ungdomsskole på Søreide bygges for 400 elever i tråd med tidligere vedtak. Ferdigstillelse er tidligst i 2026.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Fridalen, Kronstad, Landås, Minde og Slettebakken.
- Ungdomsskole: Gimle oppveksttun.
- Kombinert: Ny-Krohnborg – avdeling skole
- Alrekstad skole med fulltidstilbud for elever på ungdomstrinnet og del av Bergen kompetansesenter for Læringsmiljø (BKL) sitt opplæringstilbud.

5.11 Årstad bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Kronstad oppveksttun: Rehabilitering og ombygging.
- Minde skole: Konseptutvikling idrettshall og SFO.
- Slettebakken skole: Konseptutvikling.

Bergen kommune kjøpte Hunstad skole i 2015, og den er i ferd med å bygges sammen med Kronstad skole til et oppveksttun for 80 barnehagebarn og 300 elever. Forventet ferdigstillelse er 2022. Bygget med svømmebasseng er revet og det skal bygges nytt svømmebasseng som foreløpig planlegges ferdigstilt til 2023. Kronstad skole er fra høsten 2020 i erstatningsarealer i Fana Gymnas, og skal etter planen være der frem til byggeprosjektet på Kronstad oppveksttun er ferdigstilt.

I handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 er det avsatt midler til gjennomføring av utredning (utredning, regulering, forprosjekt mv.) for byggeprosjekter på både Minde og Slettebakken skoler. Midler til gjennomføring av konkrete byggeprosjekter vil avsettes når prosjektene er tilstrekkelig avklart. I forbindelse med byggeprosjektene vil det være behov for erstatningsarealer.

Ulriken er erstatningsskole for skoler som skal i byggeprosjekt og det vil være behov for erstatningsskolen i flere år fremover.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Fridalen skole

Fridalen skole har kapasitetsutfordringer som må håndteres på kort sikt. Fridalen skole har et elevtall på 517 elever skoleåret 2020/2021. Skolen har de siste årene fått økt elevtall og fra skoleåret 2015/2016 til skoleåret 2020/2021 har elevtallet økt fra 449 til 517 elever. I årene fremover forventes elevtallet å ligge på litt over 500 elever før det synker til like under 500 elever frem mot 2030. Skolen fikk i 2017 tilrettelagt vaktmesterboligen slik at skolen fikk ekstra klasserom og nye arbeidsplasser for deler av lærerstaben. Skolen er en tradisjonell klasseromsskole som tidligere har fått definert en normalkapasitet på 500 elever.

Det forventes et vedvarende høyt elevtall på skolen i årene fremover og skolen har langt flere bosatte barn i barneskolealder i skolekretsen enn det skolen har plass til. Årskiftet 2019/2020 var det hele 629 bosatte barn i barneskolealder i skolekretsen. Ved en gjennomgang av bosatte i skolekretsen til Fridalen og elever på skolen for skoleåret 2019/2020 ser en at skolen har 462 elever fra egen skolekrets og 64 elever som er bosatt i andre skolekretser, da fortrinnsvis i Slettebakken, Landås og Kronstad. 26,5 prosent (167 barn) av bosatte barn i skolekretsen til Fridalen gikk skoleåret 2019/2020 på andre skoler. Det er derfor større utflytting av elever fra skolekretsen enn det er tilsøking etter fritt skolevalg. Siden det er bosatt så mange barn i skolekretsen, bør det vurderes ytterligere tiltak enn at skolen har en restriktiv praksis til inntak av elever utenfor skolekretsen.

Det er mulig å justere skolekretsgrensen mellom Fridalen skole og Slettebakken skole i tråd med nærskoleprinsippet slik at Fridalen skole avlastes mot Slettebakken skole. Dette utgjør trolig ikke mer enn noen få elever pr. årstrinn. Endring av skolekretsen vurderes i forskrift om skolekretsgrenser og i tråd med nærskoleprinsippet.

Det forventes et vedvarende høyt elevtall på Fridalen skole i årene fremover og skolen har langt flere bosatte barn i barneskolealder i skolekretsen enn det skolen har plass til. Skolekretsjustering mellom Fridalen og Slettebakken skole vurderes i årlig forskrift om skolekretser, men dette vil ikke være tilstrekkelig for å avhjelpe kapasitetsutfordringene på Fridalen.

Fridalen skole vil ha behov for mer kapasitet og barnehagearealet frigjøres til skoleformål. En frigjøring av barnehagearealet til skoleformål vil øke skolekapasiteten på Fridalen skole. Barnehagens leieavtale opphører fra og med oktober 2022. Det vil da iverksettes arbeid med å tilrettelegge innvendige og utvendige areal til skoleformål ut fra at skolen har behov for mer kapasitet.

Slettebakken skole

I forrige skolebruksplan ble det vedtatt at fremtidig plassering av Slettebakken skole skulle vurderes ved rullering av skolebruksplanen.

Slettebakken skole har et elevtall på 381 elever skoleåret 2020/2021. Skolen har ved overtakelse av International School of Bergen (ISB) sine arealer fått en oppjustert normalkapasitet til 450 elever. Elevtallet forventes å ligge på et jevnt nivå på i underkant av 400 elever i hele perioden frem mot 2030 og skolen kan derfor forvente å ha noe ledig kapasitet fremover. Skolen har imidlertid vedlikeholdsetterslep og uhensiktsmessige arealer.

I 2017 ble det utarbeidet en mulighetsstudie for fremtidig utvikling av området Sletten og Slettebakken. I mulighetsstudien ble det konkludert med at nærskoleprinsippet er førende for anbefalt plassering og at skolen bør opprettholdes der den ligger i dag⁸. Flytting av Slettebakken skole til en av de andre alternative plasseringene, Turnhallen eller Slettebakken holdeplass, vil føre til færre elever på Slettebakken og flere elever på naboskolene, blant annet Fridalen, Landås og Minde, som da vil få større kapasitetsutfordringer. I forrige skolebruksplan ble dette også omtalt. Ut fra nærskoleprinsippet, tomtens kvaliteter og egnethet som skoletomt forblir Slettebakken skole på dagens tomt.

Våren 2020 er det startet opp områderegulering av Slettebakken. Foreløpig er det lagt opp til at områdeplanen skal vedtas i løpet av høsten 2022. I områdeplanen vil minimum tre alternativer konsekvensutredes, og det legges til grunn 500 – 600 nye boliger. Det foreslås kommunal utbygging i området for å sikre nødvendige kommunale tjenester. Dette vil være i tråd med kommuneplanens arealdel for å samlokalisere kommunale tjenester, fremme sambruk, og utvikle offentlige anlegg som sosiale møteplasser for nærmiljøet. Når det gjelder videre utvikling av området må dette vurderes som del av pågående områdeplan som skal vedtas i løpet av høsten 2022.

Ved rehabilitering av Slettebakken skole bør kapasiteten økes fra 450 til 500 elever. Ut fra at det er behov for å øke kapasiteten er det mest hensiktsmessig med nybygg slik bygget er utformet. Skoleanlegget bør utformes så kompakt som mulig for å gi mer uteareal for elevene. Det er behov for arealer til kroppsøving for skolen. En skole for 500 elever krever arealer tilsvarende størrelse basketballhall i tråd med foreslått areal- og funksjonsprogram. I forbindelse med rehabilitering av

---

⁸ <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/arealplaner/planer-under-arbeid/omraderegulering-pa-slettebakken>

skolen foreslås det at arealer til kroppsøving tilknyttet skole bygges i kommunal regi. Når det gjelder øvrige idrettsbehov vil dette omtales ved rullering av anleggsdelen av idrettsplanen.

Ved rehabilitering/nybygg av Slettebakken skole skal det sees på muligheten for å restrukturere området med tanke på utbedring av trafikkforholdene og mer hensiktsmessig bruk. I denne prosessen skal det også vurderes om skole, bibliotek, kultur, idrett og forsamlingslokaler kan samles under samme tak, samt om en relokalisering av Øvrebø barnehage kan være hensiktsmessig.

Byggeprosjektet på Slettebakken vil kreve erstatningsarealer og fremdrift må sees i sammenheng med tilgang på egnede erstatningsarealer.

Minde skole

Minde skole forventer i årene fremover å få kapasitetsutfordringer. Minde skole har 265 elever skoleåret 2020/2021. Skolen har tidligere fått definert en normalkapasitet på 350 elever. Skolen har mange små klasserom og vil trolig ikke ha plass til 350 elever slik kapasiteten tidligere er fastsatt til. Normalkapasiteten på skolen settes ned til 300 elever fordi skolen ikke har plass til mer enn ca. 45 elever på trinnet. Det er også mangel på spesialrom. Skolen ble rehabilitert for noen år siden. Tomten og uteområdet er lite, og det kan være utfordrende å utvide kapasiteten på skolen.

Det pågår mulighetsstudie på Minde skole, og det vurderes ulike alternativer for å erstatte SFO-arealene, øke kapasiteten og få på plass arealer til kroppsøving. Skolen har knapt uteområde. Skolens SFO har tidligere holdt til i et bygg på nabotomten og dette bygget skal ikke lenger brukes av skolen, men er planlagt benyttet til barneboliger. Mulighetsstudien omfatter derfor ikke SFO-bygget. Skolen vil ha behov for en normalkapasitet på 350 elever. I forbindelse med et byggeprosjekt vil det være behov for erstatningsarealer og fremdrift må sees i sammenheng med tilgang på egnede erstatningsarealer.

Fra og med 2023 forventes det at skolen vil få kapasitetsutfordringer som følge av utbygging på Mindemyren, og trinnstørrelsen vil øke til over 50 elever på noen av årstrinnene. I 2027 vil Minde skole ha 386 elever, og i 2030 forventes det å være godt over 400 elever på skolen.

Når Minde skole er full kan en mulighet være at elever som ikke får plass på Minde, får Ny-Krohnborg som ny nærskole. Kommunen har ervervet ny tomt sentralt i bydelen, Bring-tomten, som omtales nærmere under. Frem til ny skole på Bring-tomten på Mindemyren står klar, kan et alternativ være å midlertidig flytte 7. trinn fra Minde skole til Ny Krohnborg, eventuelt til Bønnes, eller en annen skole med ledig kapasitet. Minde skole bør i årene fremover praktisere restriktivt inntak av elever utenfor skolekretsen etter fritt skolevalg.

Ny skole på Mindemyren

Mindemyren er et større transformasjonsområde i Årstad bydel hvor det planlegges bygget ut boliger, kontorer, parker og rekreasjonsområder. Prosjektet blir omtalt som «Mindebyen» og er en vedtatt områdeplan fra 2014 som legger til rette for 550.000 kvadratmeter med ny bebyggelse. Det er viktig å sikre skolekapasitet i området.

I forrige skolebruksplan ble det vedtatt at det skulle sikres skoletomt som kan møte et eventuelt behov for økt elevtall og behov i sentrale deler av Årstad bydel⁹. Høsten 2017 ble den gamle Bring-tomten på Mindemyren, gnr 159, bnr 943, ervervet av kommunen, ut fra behovet for å sikre skoletomt i sentrale deler av Årstad¹⁰. Tomten ligger like ved Solheimsvannet og er lokalisert i nordre deler av områdeplanen Kjøpsavtalen inneholder en adgang for Posten til å leie eiendommen tilbake i en nærmere avtalt periode, og denne går frem til 2025. Dette innebærer at Bergen kommune ikke kan ha klar en ny skole på aktuell tomt på Mindemyren før tidligst 2027.

En skole på Bring-tomten vil ta mye av fremtidig elevtallsgrunnlag fra boligbygging på Mindemyren, som Minde skole ellers vil få, og vil dermed kunne avlaste Minde skole. Med dagens elevtallsprognose er det forventet at en barneskole på Bring-tomten vil ha et elevtallsgrunnlag på ca. 250 elever i perioden fra 2027 – 2030. De fleste av disse elevene vil komme fra skolekretsen til Fridalen, men også fra skolene Ny-Krohnborg, Minde og Kronstad.

Det er potensiale for høy fortetting i området rundt Mindemyren og det er viktig å sikre skolekapasitet på lang sikt. Det bør bygges en skole for 400 elever på Bring-tomten. Ledig areal kan i starten brukes som erstatningsareal for kommunale barnehager eller skoler som skal i byggeprosjekt. Det er også behov for større idrettshall på tomten. Saken «Konseptvalg for prosjektet Mindemyren flerbruksbygg» ble behandlet i bystyret den 16.6.2021, der det fremgår hva eiendommen skal benyttes til i tillegg til skole og arealer til kroppsøving.

Gimle ungdomsskole

Gimle oppvekststun har 525 elever skoleåret 2020/2021. Normalkapasiteten på skolen er 600 elever. Skolen forventer en økning til ca. 600 elever de neste årene før elevtallet på lenger sikt stabiliserer seg på mellom 550 og 600 elever. Skolen skal derfor ha tilstrekkelig kapasitet til elevtallet som forventes fremover. Gimle skole har behov for rehabilitering ut fra vedlikeholdsetterslep. Det avsettes utredningsmidler til rehabilitering av Gimle ungdomsskole i løpet av økonomiplanperioden 2021 – 2024. Fremdrift må sees i sammenheng med tilgang på erstatningsarealer.

Tiltak i Årstad bydel. Skolebruksplanen 2021 – 2030:

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet og om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler.

---

⁹ Flertallsmerknad i bsak 164-16: Bystyret ber byrådet sikre skoletomt i sentrale deler av Årstad bydel, som kan møte et eventuelt behov for økt elevtall og behov i bydelen.

¹⁰ Bystyresak 319/17: Erverv av Kanalveien 52B.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser
For å sikre Fridalen skole tilstrekkelig kapasitet sies leieavtalen med barnehagen som leier lokaler i skolebygget opp fra og med oktober 2022. Det vil da iverksettes arbeid med å tilrettelegge arealet til skoleformål.	Innarbeidet midler i 1. tertialrapport 2021.
Slettebakken skole rehabiliteres/bygges ny og utvides til en normalkapasitet for 500 elever på eksisterende tomt. I forbindelse med rehabilitering/nybygg av skolen bygges arealer til kroppsøving tilsvarende basketballhall.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.
Minde skole utvides til en normalkapasitet på 350 elever i forbindelse med planlagt byggeprosjekt.	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p> <p>Utvidelse fra 300 til 350 elever i normalkapasitet krever ytterligere midler ved rullering av handlings- og økonomiplanen.</p>
Gimle ungdomsskole prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.
Det bygges ny skole på Bring-tomten for 400 elever med større idrettshall (håndballhall) til kroppsøving. Ledig kapasitet benyttes i starten til erstatningsareal for kommunale barnehager eller skoler, som skal i byggeprosjekt.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024.

Grunnskoler i bydelen

- Barneskoler: Eidsvåg, Flaktveit, Haukedalen, Haukås, Hordvik, Kalvatræet (som har forsterket avdeling), Li, Rolland, Salhus, Tertnes og Ulsetskogen skoler.
- Ungdomsskoler: Blokkhaugen, Breimyra og Åstveit (som har både forsterket avdeling og innføringsklasse).
- Kombinerte skoler: Mjølkeråen og Kyrkjekrinsen skole.
- Erstatningsskole på Eidsvåg.

5.12 Åsane bydel

Følgende tiltak er i prosess/tidligere vedtatt:

- Eidsvåg skole: Ny skole og idrettshall.
- Åstveit skole: Konseptutvikling. Oppgradering av administrasjonsfløy og utvidelse.
- Rolland skole: Konseptutvikling. Riving og nybygg.
- Haukedalen skole: Konseptutvikling for rehabilitering.
- Ulset Vest: Konseptutvikling. Ny skole.
- Li skole: Diverse oppgraderinger.

Det pågår byggeprosjekt på Eidsvåg skole. Skolen blir dimensjonert for 300 elever med mulighet for utvidelse til 350 elever ved behov. Det skal også bygges en større idrettshall. Elevene holder til på erstatningsskolen på Eidsvåg frem til byggeprosjektet er ferdigstilt. Byggeprosjektet skal etter planen være ferdigstilt til 2024.

På Åstveit skole er det igangsatt en mulighetsstudie som skal utrede oppgradering av skolens administrasjonsfløy og utvidelse som følge av

elevtallsvekst ved skolen. Skolen har årsskiftet 2020/2021 fått paviljong, som tidligere har vært benyttet i prosjektet på Garnes ungdomsskule, for å midlertidig håndtere elevtallet frem til permanent utvidelse er på plass. I handlings- og økonomiplan 2021 – 2024 er det avsatt utredningsmidler til prosjektering/konseptutvikling av et byggeprosjekt.

Det er vedtatt at det skal bygges ny barneskole på Rolland for 350 elever. Ny reguleringsplan for området er under arbeid, og denne har vært tidkrevende grunnet trafikkikkerhet. I handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 er det satt av utredningsmidler til prosjektering/konseptutvikling. Fremdrift av et byggeprosjekt er avhengig av tilgang på erstatningsarealer, og det er foreløpig planlagt at skolen skal i erstatningsarealer på Eidsvåg etter at Eidsvåg skole er ferdig.

Haukedalen skole har behov for rehabilitering og opprustning. I handlings- og økonomiplanen 2021 – 2024 er det satt av utredningsmidler til prosjektering/konseptutvikling. Fremdrift av et byggeprosjekt på Haukedalen vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer, og foreløpig er det planlagt at skolen skal inn i erstatningsarealer på Eidsvåg når Rolland er ferdig.

Det ble i forrige skolebruksplan vedtatt at det skal bygges ny barneskole på Ulset Vest. Når denne står ferdig, er det vedtatt at barnetrinnet på Kyrkjekrinsen avvikles og Kyrkjekrinsen omgjøres til en ren ungdomsskole i tråd med tidligere vedtak. Det er i handlings- og økonomiplanen avsatt utredningsmidler til prosjektering/konseptutvikling av et byggeprosjekt. Tomten på Ulset Vest er ferdig regulert til skoletomt.

I henhold til handlings- og økonomiplan 2021 – 2024 skal det gjennomføres diverse oppgraderinger på Li skole, blant annet garderober, fotballbane og annen innvendig oppgradering som nytt brannanlegg. Etter planen skal arbeidet være ferdig i 2023.

Det fremgår av [sak om fremtidig bassengstruktur](#) at det skal søkes etter tomt til ny svømmehall og Fysak i sentrale deler av Åsane og at det skal gjennomføres en mulighetsstudie som avklarer plassering til tomt for basseng i Åsanes sentrale deler.

Nye tiltak/endringer i skolebruksplanen omtales under:

Salhus skule

Salhus skule har et elevtall på 104 elever skoleåret 2020/2021. Elevtallet forventes i årene fremover å ligge på rundt 100 elever. Skolen har behov for rehabilitering som følge av vedlikeholdsetterslep. Det foreslås at det avsettes prosjekterings- og utredningsmidler til rehabilitering av skolen i løpet av perioden. Landmarkhuset vil inngå som del av et rehabiliteringsprosjekt på Salhus skule. Fremdrift og tidsperspektiv på et eventuelt byggeprosjekt vil være avhengig av tilgang på erstatningsarealer.

Haukedalen skole

Haukedalen skole har 365 elever skoleåret 2020/2021, som er ca. 20 elever flere enn det som fremgår av elevtallsprognosen. Ved en nærmere gjennomgang av boligbyggingen i skolekretsen finner en at det er lagt opp til mer boligbygging enn det som er lagt til grunn i elevtallsprognosen. Dette er trolig delvis forklaringen på at faktisk elevtall ligger over det som prognosen viser, og spesielt på 1. trinn. I tillegg kan det i årene fremover forventes et generasjonsskifte i eksisterende boligmasse. Elevtallet på Haukedalen skole vil derfor trolig øke noe i årene fremover som følge av boligbygging og generasjonsskifte i skolekretsen.

I forskrift om skolekretsgrenser for skoleåret 2021/2022¹¹ er det omtalt at det gjennomføres omdisponering av areal for å få ekstra klasserom. Med sløydsalen omgjort til klasserom skal skolen ha tilstrekkelig kapasitet til ca. 400 elever. Det vurderes muligheter for en mindre paviljong til Haukedalen skole.

Av vedtatt investeringsprogram fremgår det at skolen skal totalrehabiliteres. I forbindelse med en rehabilitering på Haukedalen vil det være behov for erstatningsarealer. Ny skole på Eidsvåg skal etter planen være ferdig i 2024. Deretter skal Rolland skole inn i erstatningsskole på Eidsvåg sammen med Salhus skule. Når Rolland er ferdig, skal Haukedalen inn i erstatningsskole på Eidsvåg. I forbindelse med rehabilitering av Haukedalen må det vurderes om skolen også skal utvides i kapasitet. Vurdering om byggeprosjektet skal utvides på Haukedalen gjøres ved rullering av neste skolebruksplan.

Skolen har tradisjonelt noen søkere utenfor skolekretsen som gir økt elevtall på skolen. Skolen bør i årene fremover ha en restriktiv praksis med inntak av elever utenfor skolekretsen. Dersom elevtallet på Haukedalen overstiger 400 elever må det vurderes om ett av trinnene på skolen midlertidig skal flytte til en annen skole med ledig kapasitet i bydelen. Det er flere skoler i bydelen som forventer ledig kapasitet de neste årene. En slik vurdering må gjennomføres i årlig forskrift om skolekretsgrenser og berørte skoler vil i den anledning få mulighet til å uttale seg.

Ny skole på Ulset Vest

Det ble i forrige skolebruksplan vedtatt at det skal bygges ny barneskole på Ulset Vest. Når denne står ferdig, er det vedtatt at barnetrinnet på Kyrkjekrinsen avvikles og Kyrkjekrinsen omgjøres til en ren ungdomsskole i tråd med tidligere vedtak. Det er i handlings- og økonomiplanen avsatt utredningsmidler til prosjektering/konseptutvikling av et byggeprosjekt. Tomten på Ulset Vest er ferdig regulert til skoletomt.

---

¹¹ Byrådssak 1105/21.

Det legges til grunn at barnetrinnet på Kyrkjekrinsen avvikles når Ulset Vest står klar. En ny skole på Ulset Vest vil fortrinnsvis ta elever fra Kyrkjekrinsen skole. Ved årsskiftet 2019/2020 var det registrert 257 bosatte barn i barneskolealder i Kyrkjekrinsen skole sin skolekrets, hvor de fleste etter nærskoleprinsippet (hvis barnetrinnet på Kyrkjekrinsen avvikles) vil fordeles til ny skole på Ulset Vest og Li skole, samt noen til Haukås skole og Ytre-Arna skule.

Antall bosatte barn i området rundt Ulset Vest har vært svakt økende de siste fem årene, men økningen har vist seg å være betydelig mindre enn det tidligere prognoser viste. En hovedårsak til dette er trolig at de fleste boligene som er bygget i det nye boligområdet er boliger/leiligheter for andre målgrupper enn barnefamilier. En større utbygging av boliger for barnefamilier vil sannsynligvis først kunne komme om noen år. Det er stor usikkerhet knyttet til planer og omfang av boligbygging i området rundt Ulset Vest. Etter vedtak av ny kommuneplanens arealdel (KPA) er det også nødvendig å ta stilling til planforslaget i sin helhet.

Økningen i elevtallsgrunnlaget for en ny skole på Ulset Vest vil trolig komme fra boligbyggingen rundt Åsane senter og Horisont. Av de 257 bosatte barna i skolekretsen til Kyrkjekrinsen vil skolekretsen til en ny skole på Ulset Vest ha ca. 100 av disse elevene. I tillegg vil trolig elevtallsøkningen som er prognostisert for Ulsetskogen skole heller komme på en ny skole på Ulset Vest. Elevgrunnlaget (bosatte barn i skolekretsen til ny skole på Ulset Vest) vil trolig øke fra ca. 100 elever i dag til like under 200 elever i 2025. Men dette er avhengig av at planer for boligbygging gjennomføres. Det må også kunne forventes at en eventuell realisering av en ny skole på Ulset Vest kan utløse enda mer boligbygging og antall barnefamilier i området, noe som kan gi ytterligere vekst i elevtallet. Det er imidlertid knyttet usikkerhet om antall boliger tilrettelagt for barnefamilier i området. Usikkerheten er pr. i dag så stor at et eventuelt vedtak om ny skole på Ulset Vest utsettes, men tomten beholdes til skoleformål.

Grunnet stor usikkerhet knyttet til planer og omfang av boligbygging i området rundt Ulset Vest tas det ikke beslutning om å bygge ny barneskole på Ulset Vest i denne skolebruksplanen. Dagens skolestruktur, inkludert barnetrinnet på Kyrkjekrinsen, opprettholdes. Tomten på Ulset Vest beholdes, og ny skole på Ulset Vest bygges dersom elevtallsgrunnlaget i området tilsier det. Det gjøres en ny vurdering av skolestrukturen i sentrale deler av Åsane ved neste rullering av skolebruksplanen, eller tidligere dersom behovet tilsier det.

Mjølkeråen skole

Mjølkeråen skole sitt ungdomstrinn har 383 elever på barnetrinnet og 300 elever på ungdomstrinnet skoleåret 2020/2021. Skolen har en normalkapasitet på 700 elever med både barne- og ungdomstrinnet. Elevtallet forventes å være relativt stabilt i flere år fremover på litt i underkant av 650 elever. Det er forventet relativt lite boligbygging i skolekretsen og boligbyggingen er knyttet til restpotensial i et par vedtatte reguleringsplaner og en pågående reguleringsplan for Mjølkeråen. Det er gjennomført mulighetsstudie for hall til kroppsøving på Mjølkeråen. En hall til kroppsøving på Mjølkeråen vil gi nærmiljøet og skolen et samlingspunkt og gi skolen tilstrekkelig med kroppsøvingsarealer. Det foreslås at det avsettes midler til prosjektering av hall tilsvarende håndballhallstørrelse til kroppsøving ved rullering av handlings- og økonomiplan.

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak i bydelen på barne- og ungdomstrinnet og om det er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser
Salhus skule har behov for totalrehabilitering. Salhus skule prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.
I forbindelse med rehabilitering av Haukedalen må det vurderes om skolen også skal utvides i kapasitet. Vurdering om byggeprosjektet skal utvides på Haukedalen gjøres ved rullering av neste skolebruksplan.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.
Dagens skolestruktur beholdes, inkludert barnetrinnet på Kyrkjekrinsen. Ny skole på Ulset Vest bygges når elevtallsgrunnlaget i området tilsier det.	Løses innenfor rammen.
Det bygges ny hall til kroppsøving tilsvarende håndballhallstørrelse på Mjølkeråen skole.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.

5.13 På lang sikt

Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) ble vedtatt i 2015 og fastsetter langsiktige mål og strategier for hele kommunesamfunnet. KPS legger til grunn en visjon om at Bergen skal være en aktiv og attraktiv by. I samfunnsdelen fremkommer det at en vil møte utfordringene frem mot 2030 med å utvikle en tettere og mer kompakt by hvor innbyggerne skal bevege seg mer i hverdagen.

Kommuneplanens arealdel (KPA) ble vedtatt i 2019 og skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. KPA har lagt opp til en inndeling av byggesonen i fire ulike soner. Lokalisering og utforming av skoleanlegg er viktig i et byutviklingsperspektiv. I nye utbyggingsområder må det derfor tidlig gjøres vurderinger av behov for å avsette tomter til skoleformål. Det er startet opp arbeid med eiendomsstrategi for Bergen kommune. I denne bør føringer for en mer strategisk og langsiktig tilnærming til erverv og sikring av eiendom/tomter for infrastruktur inngå.

Prognosene viser forventet elevtallsutvikling på hver skole frem til 2030. Vurdering av behov for skolekapasitet etter 2030 må derfor suppleres med overordnede vurderinger av arealutviklingen på lenger sikt, basert på fastsatte målsettinger og føringer, vedtatt eller pågående offentlig planarbeid i ulike bydeler/områder og mer generelle strukturelle trender som antas å ha stor betydning for arealutviklingen på sikt.

I alle bydelene i Bergen er det enten vedtatt områdeplaner som ligger til grunn for pågående og kommende byutvikling, eller det pågår offentlig planarbeid som legger premissene for byutviklingen de neste tiårene. I høringsutkastet til skolebruksplanen er det redegjort for aktuelle områdeplaner og Strategiske planprogram som er prosess i de ulike bydelene. Samlet sett pågår det plan- og utviklingsprosesser i alle bydelene som bygger oppunder de overordnede føringene i KPS og KPA.

5.14 Sikre skoletomter tidlig i offentlige arealplanprosesser og nye utbyggingsområder

I tråd med strategier for fremtidig skolestruktur og delen som omtaler forventet elevtallsutvikling og fremtidig byutvikling bør kommunen kartlegge potensielle skoletomter tidlig i offentlige arealplanprosesser og gjennom offentlig planarbeid bør det sikres areal til skoleformål. Der kommunen alt besitter bygg/tomter som er egnet for skoleformål, bør disse beholdes slik at de kan bygges ut i tilfelle økt elevtall. Det er alt sikret skoletomt på Ulset Vest i Åsane bydel, ny ungdomsskole på Søreide i Ytrebygda bydel og for ny skole på Mindemyren i Årstad bydel.

Tiltak på lang sikt. Skolebruksplanen 2021 - 2030:

- Sikre skoletomter og sosial infrastruktur i nye utbyggingsområder i tråd med KPA2018.
- Vurdere å sette av skoletomter til ny barneskole og ny ungdomsskole i forbindelse med utvikling av Dokken (Bergenhus bydel), eventuelt også Laksevågneset (Laksevåg bydel).
- Vurdere å sette av skoletomt for ny barneskole i forbindelse med områdeplan for Arna bydel.

- Vurdere å sette av skoletomt for ny barneskole i forbindelse med kommunedelplan for Birkeland, Ådland og Espeland (BLÅE), strategisk planprogram for Liland, samt strategisk planprogram for videreutvikling av Birkeland som lokalsenter (Ytrebygda bydel).
- Vurdere å sette av skoletomt for ny barneskole i forbindelse med områdeplan for sentrale deler av Fyllingsdalen og bygging av bybane.

6 Oppsummering av strategier, tiltak, økonomiske konsekvenser og ansvarlig avdeling - Skolebruksplan for Bergen 2021-2030

Nedenfor følger en oppsummering av tiltak, om tiltaket er innenfor økonomi og handlingsplan 2021 – 2024 eller om det må avsettes midler, og hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltaket. Den som har hovedansvar for å gjennomføre tiltaket står nevnt først. Gjennomføring av tiltak som krever økte midler, vil avhenge av budsjettmessig handlingsrom og prioritering i forbindelse med den årlige rulleringen av handlings- og økonomiplan/budsjett.

Tiltak	Økonomiske konsekvenser	Ansvarlig for gjennomføring
Skolen som hjerte i nærmiljøet		
Sikre samarbeid på tvers av byrådsavdelingene for å vurdere behov for samlokalisering av kommunale tjenester i skoleanlegg ved rehabilitering/nybygg.	Løses innenfor rammen. Eventuell samlokalisering av øvrige kommunale tjenester krever økte ressurser.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
Involvere aktuelle byrådsavdelinger for å sikre tilstrekkelig areal til kommunale tjenester.	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
I Funksjons- og arealprogrammet for nye/rehabiliterede skoleanlegg synliggjøres det hvilke av skolens funksjoner som skal være tilgjengelig for utlån/utleie. I alle nybygg/rehabiliteringer skal dette gjelde allmenningen, auditorium, amfi og scene, kjøkken, kantine, musikkrom og gymsal. I tillegg skal det vurderes i hvert prosjekt om biblioteket skal være tilgjengelig for nærmiljøet.	Løses innenfor rammen.	BBSI
Uteområdet må være universelt utformet, og innganger og ferdselsårer til bygget må være opplyste og trygge.	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
Videreføring og utvidelse av "Aktiv kommune", og gjennomføre en evaluering av eksisterende tilbud i samarbeid med byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BKML, BBSI
De lokalene som skal være tilgjengelig for musikkformål for nærmiljøet må kvalitetssikres ved at standarden NS 8178 settes som krav, både for øving og framførelse. Dette kan gjelde allmenning, musikk dans og drama og auditoriet. Dette drøftes i hvert prosjekt med Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling.	Løses innenfor rammen.	BBSI, BKML

Utforske hvilken bygningsmessig tilrettelegging og utforming som kreves for å videreutvikle skolen som hjerte i nærmiljøet.	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
Utvikle metode for involvering og medvirkning av nærmiljøet ved planlegging av nye skoleanlegg/større rehabiliteringer.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
Vurdere behovet for ansettelse av aktivitetsverter eller ordning med vertskap ved skolen.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI
Prøve ut hvordan skolen kan legge til rette for mer aktiv bruk av nærmiljøet som læringsarena.	Løses innenfor rammen.	BBSI
Utvikle samarbeidsmodell for finansiering på tvers av byrådsavdelinger.	Løses innenfor rammen.	BBSI, aktuelle andre byrådsavdelinger
<i>Utforming av læringsarealet</i>		
Nye skoleanlegg/større rehabiliteringsprosjekter utformes i tråd med revidert funksjons- og arealprogram for skoleanlegg.	Kostnader innarbeides i det enkelte byggeprosjekt.	BBSI
Hjemmeområdene i skoleanleggen utformes i tråd med beskrivelse i skolebruksplanen og revidert funksjons- og arealprogram for skoleanlegg.	Løses innenfor rammen.	BBSI
Alle skoler som skal inn i nye arealer deltar i et 5-8 års pedagogisk utviklingsprogram for å få god nok kompetanse til å ta i bruk nye arealer og utnytte disse best mulig. Programmet skal videreutvikles med tydeligere rammer i form av framdrift, omfang, innhold og organisering.	Krever ytterligere midler utover avsatt ramme ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI
Kriterier, slik de fremkommer i skolebruksplanen, skal være styrende for tildeling av midler til budsjettpostene <i>inventar byggprosjekter og innvendig og utvendig oppgradering.</i>	Løses innenfor rammen.	BBSI
<i>Organisering av byggeprosjekter</i>		
Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett skal skoleåret 2021/2022 arbeide med å spesifisere og tydeliggjøre rollen som bestiller, gjennom et prosjekt knyttet opp mot konkrete utbyggingsprosjekter.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI
<i>Fremtidig skolestruktur</i>		
<i>Arna bydel</i>		
Opprettholdelse eller avvikling av barnehagedelen på Trengereid vurderes i barnehagebruksplanen.	Løses innenfor rammen.	BBSI

Ytre-Arna skule rehabiliteres i tråd med tidligere planer med en normalkapasitet på 300 elever.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.	BBSI, BFNE
Svømmebassenget på Garnes ungdomsskule rehabiliteres.	Avsatt midler til utredning og prosjektering i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Økonomiske konsekvenser av utredede og prosjekterte tiltak vil vurderes i forbindelse med fremtidige budsjettforelegg.	BBSI, BFNE
Berghus bydel		
Ved rehabilitering av Christi Krybbe skoler opprettholdes en normalkapasitet for 200 elever.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024.	BBSI, BFNE
Det søkes om forlenget godkjenning av erstatningsskolen på Sydneshaugen Det utarbeides en plan for videre bruk av erstatningsskolen.	Løses innenfor rammen.	BBSI, BFNE
Bystyret går inn for å kjøpe Heien 29/Eventyrskogen skole.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
Når resultat av pågående søk etter barnehagearealer til Møhlenpris oppvekststun foreligger, avklares det når barnehagearealet kan frigis til skoleformål.	Løses innenfor rammen.	BBSI, BFNE
Et økende antall barnefamilier har bosatt seg i Bergen sentrum de siste årene i tråd med klare politiske ønsker og anbefalinger. Bystyret mener derfor det er synd at ikke kommunen i tilstrekkelig grad har klart å følge dette opp med nok plass på de sentrumsnære skolene og barnehagene. Møhlenpris oppvekststun er i en spesiell situasjon, fordi både skolen og barnehagen mangler areal. Det er vanskelig å løse skolens utfordringer uten å samtidig forskuttere behandlingen av den kommende barnehagebruksplanen. Bystyret ber derfor byrådet legge fram en egen sak innen første kvartal 2022 som inneholder en helhetlig vurdering av ulike	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	

Løsninger på den pressede barnehage- og skolesituasjonen på Møhlenpris.		
Det søkes etter eiendom/tomt til en ny, permanent ungdomsskole i bydelen.	Løses innenfor rammen.	BBSI, BFNE
Det legges frem en sak om plassering av ny ungdomsskole i sentrum innen 1. kvartal 2022, og samtidig en fremdriftsplan som tidfester når en erstatningsskole på Bontelabo kan avvikles.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	
Det er et mål for bystyret at en erstatningsskole på Bontelabo er i bruk så kortvarig som mulig. Det utarbeides en trafikksikkerhetsanalyse for elevenes skolevei til Bontelabo, og det utarbeides en plan for utearealet. Disse legges frem for Bystyret.		BBSI
Bystyret ber byrådet å erverve Gamle Nygård skole fra UiB med formål å opprette ny ungdomsskole på eiendommen.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
Byrådet legger frem en liste over eiendommer som allerede er vurdert med formål å opprette ny ungdomsskole i sentrum.	Løses innenfor rammen.	BBSI, BFNE
Bystyret understreker at Bontelabo i første rekke skal fungere som avlastning for Rothaugen skole. Bystyret ber byrådet undersøke om det finnes andre muligheter for Krohnengen skole. Krohnengen skole har også behov for økt areal i en overgangsperiode.		BBSI, BFNE
<i>Fana bydel</i>		
Ved rehabilitering av Paradis skole settes normalkapasitet til 550 elever. Dette forutsetter arealer i Fana gymnas i tillegg til egne arealer.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre. Utvidelse fra 400 til 550 elever i normalkapasitet krever ytterligere midler ved rullering av handlings- og økonomiplanen.	BBSI, BFNE
Fana Gymnas opprettholdes som erstatningsskole.	Løses innenfor rammen.	BBSI, BFNE
En avvikling av ungdomstrinnet på Kirkevoll vurderes ved rullering av skolebruksplanen.	Løses innenfor rammen.	BBSI

<p>Ved rehabilitering av Storetveit utvides normalkapasiteten til 600 elever. Det bygges en basketballhall til kroppsøving ved skolen.</p>	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p> <p>Utvidelse fra 450 til 600 elever i normalkapasitet vil kreve ytterligere midler ved rullering av handlings- og økonomiplanen.</p>	<p>BBSI, BFNE</p>
<p>Ved rehabilitering av Slåtthaug opprettholdes normalkapasiteten til 500 elever. Midlertidig paviljong fjernes. Svømmebassenget ved Slåtthaug rehabiliteres parallelt med Slåtthaug skole.</p>	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p>	<p>BBSI, BFNE</p>
<p><i>Fyllingsdalen bydel</i></p>		
<p>Varden skole utvides til en normalkapasitet på 500 elever og kapasitet til kroppsøving utvides til basketballhallstørrelse.</p>	<p>Avsatt midler i 1. tertialrapport 2019 til prosjektering/konseptutvikling som er oppbudsjettet i 2020.</p>	<p>BBSI, BFNE</p>
<p>Ved rehabilitering av Seljedalen skole opprettholdes en normalkapasitet for 250 elever.</p>	<p>Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.</p>	<p>BBSI, BFNE</p>
<p>Ved rehabilitering av Sælen oppvekststun utvides skoledelen til en normalkapasitet for 350 elever.</p>	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p> <p>Utvidelse fra 300 til 350 elever i normalkapasitet vil kreve ytterligere midler ved rullering</p>	<p>BBSI, BFNE</p>

	av handlings- og økonomiplanen.	
Ortun og Lynghaug skoler prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
<i>Laksevåg bydel</i>		
Mathopen skole prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
Loddefjord skole rehabiliteres i tråd med handlings- og økonomiplan 2021 – 2024 med en normalkapasitet for 250 elever. I tillegg kommer arealer til forsterket avdeling. Svømmebassenget rehabiliteres i forbindelse med byggeprosjektet.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.	BBSI, BFNE
I forbindelse med bygging av ny Laksevåghall med idrett, svømming og nærmiljøfunksjon for bydelen, vil det sees på muligheter for å sikre tilkomst for elevene fra Nygårdslien skole til den nye Laksevåghallen med tilhørende uteområde. I prosjekteringsfasen vil Laksevåghallen sees i sammenheng med utvidet behov for areal inne- og ute for Nygårdslien skole.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
I forbindelse med rehabilitering av Olsvikhallen vurderes Olsvik skoles behov for egnede SFO- arealer.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
<i>Ytrebygda bydel</i>		
Ny ungdomsskole på Søreide bygges for 400 elever i tråd med tidligere vedtak. Ferdigstillelse er tidligst i 2026.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.	BBSI, BFNE
<i>Årstad bydel</i>		
For å sikre Fridalen skole tilstrekkelig kapasitet sies leieavtalen med barnehagen som leier lokaler i skolebygget opp fra og med	Innarbeidet midler i 1. tertialrapport 2021.	BBSI, BFNE

oktober 2022. Det vil da iverksettes arbeid med å tilrettelegge arealet til skoleformål.		
<p>Slettebakken skole rehabiliteres/bygges ny og utvides til en normalkapasitet for 500 elever på eksisterende tomt. I forbindelse med rehabilitering/nybygg av skolen bygges arealer til kroppsøving tilsvarende basketballhall.</p> <p>Ved rehabilitering/nybygg av Slettebakken skole skal det sees på muligheten for å restrukturere området med tanke på utbedring av trafikkforholdene og mer hensiktsmessig bruk. I denne prosessen skal det også vurderes om skole, bibliotek, kultur, idrett og forsamlingslokaler kan samles under samme tak, samt om en relokalisering av Øvrebø barnehage kan være hensiktsmessig.</p>	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.	BBSI, BFNE
Minde skole utvides til en normalkapasitet på 350 elever i forbindelse med planlagt byggeprosjekt.	<p>Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjetten skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.</p> <p>Utvidelse fra 300 til 350 elever i normalkapasitet krever ytterligere midler ved rullering av handlings- og økonomiplanen.</p>	BBSI, BFNE
Gimle ungdomsskole prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
Det bygges ny skole på Bring-tomten for 400 elever med større idrettshall (håndballhall) til kroppsøving. Ledig kapasitet benyttes i starten til erstatningsareal for kommunale barnehager eller skoler, som skal i byggeprosjekt.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024.	BBSI, BFNE
<i>Åsane bydel</i>		
Salhus skule har behov for totalrehabilitering. Salhus skule prioriteres for prosjektering/konseptutvikling for rehabilitering i løpet av økonomiplanperioden.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE

I forbindelse med rehabilitering av Haukedalen må det vurderes om skolen også skal utvides i kapasitet. Vurdering om byggeprosjektet skal utvides på Haukedalen gjøres ved rullering av neste skolebruksplan.	Avsatt midler til konseptutvikling i handlings- og økonomiplan 2021 – 2024. Budsjettet skal dekke kostnader for planlegging og utvikling av prosjektet, mens budsjett for gjennomføringsfasen inngår i sekkeposten Skole - Rehabilitering og nybygg inntil videre.	BBSI, BFNE
Dagens skolestruktur beholdes, inkludert barnetrinnet på Kyrkjekrinsen. Ny skole på Ulset Vest bygges når elevtallsgrunnlaget i området tilsier det.	Løses innenfor rammen.	BBSI
Det bygges ny hall til kroppsøving tilsvarende håndballhallstørrelse på Mjølkeråen skole.	Krever midler ved rullering av handlings- og økonomiplan.	BBSI, BFNE
<i>På lang sikt</i>		
Sikre skoletomter og sosial infrastruktur i nye utbyggingsområder i tråd med KPA2018.	Løses innenfor rammen.	BKMB, BBSI, BFNE

Referanser

Bergen kommune [Byrådets plattform](#)

Bergen kommune (2016) [Skolebruksplan 2016-2030. Rett bygg på rett sted til rett tid.](#)

Bergen kommune (2010): Bærekraftig skolestruktur i Bergen 2011-2014. Bystyresak 302-10

Bergen kommune: [Sammen for kvalitet - læring](#). Plan for kvalitetsutvikling i bergensskolen 2016/17-2019/20.

Bergen kommune: [Kommuneplanens samfunnsdel](#)

Bergen kommune: [Kommuneplanens arealdel](#)

Bergen kommune: [Folkehelseplanen for Bergen](#)

Bergen kommune: [Arkitektur og byformingsstrategien for Bergen](#)

Bergen kommune: [Fremtidig bassengstruktur. Rehabilitering av basseng. Nye basseng og endringer i bruks- og driftskonseptet](#)

Bergen kommune: Nye elevtallsprognoser til 2030.

<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/barnehage-og-skole/nye-elevtallsprognoser-frem-mot-2030>

Bergen kommune: [Plan for områdesatsing 2020 – 2024.](#)

Bergen kommune: Områdesatsing i Bergen kommune. Bystyresak 178/17.

Bergen kommune: [Områdeplan for Slettebakken](#)

Bergen kommune: Erverv av Kanalveien 52B. Bystyresak 319/17.

Norconsult: [Rapport -Skoler for det 21.århundre. Erfaringsinnhenting fra seks skoler. Norconsult.](#)

Utdanningsdirektoratet: Læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 (LK20) [Kunnskapsløftet 2020](#)

Utdanningsdirektoratet: Nærskoleprinsippet og skolekretsgrenser.

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Narskole-og-skolekretsgrenser/Narskoleprinsippet-og-skolekretsgrenser/>

Vedlegg 1 Premisser for utforming av læringsarealet

Med bakgrunn i ønsket læringspraksis, LK20 og SFK-L er det utledet noen viktige premisser som ligger til grunn for hvordan hjemmeområdene skal utformes og møbleres i nye skolebygg/større rehabiliteringer.

Elever må få medvirke i egen læringsprosess

I Opplæringslovens formålsparagraf slås det fast at elevene skal ha medansvar og rett til *medvirkning* i læringen. Utformingen må derfor gi gode muligheter for elevers medvirkning i hvordan og hvor de skal arbeide, med flere ulike aktivitetstyper kan foregå samtidig i hovedrommene og flere arbeidssoner som gjør at elevene i større grad kan velge hvordan de skal jobbe. Sonene må ha ulik møblering og ulike soner med tilgjengelig læringsstøttende materiale¹², noe som legger til rette for å skape variasjon i læringsarbeidet og gir elever valgmuligheter.

Elever lærer sammen med andre

Elever tenker, erfarer og lærer i samspill med andre gjennom læringsprosesser, kommunikasjon og samarbeid. Dette læringssynet skal prege bergensskolen; at kompetanse er noe som skapes av elevene i fellesskap med andre. Læringsarealet må derfor legge til rette for dialog, samarbeid og samskaping. Det gjøres ved inndeling i soner med ulike møbler som innbyr til gruppearbeid i både større og mindre grupper. En slik måte å jobbe på gir stor fleksibilitet og mange muligheter for kommunikasjon, samarbeid og presentasjon. Hjemmeområdet må utformes slik at det enkelt kan veksles mellom ulike arbeidsformer. I tillegg må det være grupperom som er tilknyttet hovedrommene som kan brukes til gruppearbeid.

Alle har rett til å være en del av fellesskapet

Alle elever har rett til å være faglig og sosialt *inkludert* i læringsarbeidet. Samtidig kan noen elever ha behov for å bli skjermet for lyd eller visuell støy, eller for å arbeide i en mindre gruppe. I hovedrommene i hjemmeområdet må det derfor være plass til å legge til rette for skjermete områder slik at elevene som har behov for skjerming kan lære sammen med de andre elevene, uten at de må ut av klassefellesskapet. I tillegg må det være det grupperom i til hovedrommet som gir mulighet for skjerming. To av disse er har gjennomsyn, mens et av grupperommene skal være skjermet for innsyn, for situasjoner der sårbare elever må ivaretas særskilt.

Elever lærer gjennom å gjøre - Aktive, kreative og utforskende elever

Flere fag har blitt mer praktiske i LK20, og *elevene skal være aktive og utforskende*. Elever lærer gjennom å *gjøre*, og skolen må respektere og dyrke fram forskjellige måter å utforske og skape på. En mer praktisk og variert opplæring innebærer å ta i bruk ulike kunnskapskilder og flere læringsarenaer. Ved å være sammen på et trinn med flere lærere i et læringsareal som fysisk støtter variasjon og ulike læringsstrategier, så kan man lettere veksle mellom små og store grupper. Man kan og i større grad tilpasse praksis til elevenes behov, og det man arbeider med. Variert fysisk læringsmiljø gjør at det også er lettere å få til variasjon mellom ulike arbeidsformer, med å variere mellom samarbeid og samskaping, individuelt arbeid, presentasjoner, utforskning, lek og bevegelse, uten å måtte bytte lærere og bytte rom.

Læring gjennom lek

For å legge til rette for *læring gjennom lek* må læringsarealene først og fremst ha plass til lek. De må også være inspirerende og motiverende, slik at elevene får lyst til å leke. Læringsarealene må også

---

¹² Læringsstøttende materiell kan stimulere utforskning og læring gjennom lek og bevegelse, og kan for eksempel være geometriske figurer, alfabetlange i gangen, tallinjer, gangetabell i trappen, kompassnål som viser retning, verdenskart, setning på et annet språk osv.

ivareta at elever leker på ulike måter ut fra alder, utvikling og interesser. Det skal derfor være gulvplass plass til lek i aktivitetssonen.

Endret lærerrolle

Læreren er ansvarlig for å *lede læringsprosessen*, og for å *støtte og veilede elevene* til å kunne sette seg mål, velge egnede framgangsmåter og vurdere sin egen utvikling. Det innebærer at det fysiske læringsmiljøet først og fremst må være sentrert mot elevenes læring, og ikke lærernes formidling. Utformingen av hjemmeområdet må legge til rette for læreren som *veileder*. Møblering i soner gir lærerne muligheter til variasjon gjennom å tilpasse undervisningen til enkeltelever og grupper av elever slik at de kan ta i bruk ulike læringsstrategier.

Profesjonsfaglig samarbeid

Det at lærerne ser hverandre og samarbeider om planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningen er en viktig forutsetning for å videreutvikle god læringspraksis og utvikle et godt profesjonsfaglig fellesskap. Utformingen må legge til rette for at alle lærerne i hjemmeområdet både kan planlegge, utføre og vurdere læringsarbeidet sammen, og for at man kan utnytte voksenressursen optimalt. Når flere lærere kan være sammen samtidig i læringsarealet i ligger det også godt til rette for tverrfaglig arbeid, der elevene kan ha flere lærere med ulik fagkompetanse å spille på samtidig.

Premisser over er utledet fra kunnskapen om læring som ligger til grunn for LK20 og SFK-L. Ut fra dette er hjemmeområdet utformet som beskrevet foran i kapittel 3. Det er to hovedrom i hvert hjemmeområde, disse kan og slås sammen til ett sammenhengende læringsareal. Arealet har soner med ulik møblering, som tilrettelegger for variasjon i læringsarbeidet slik at elevene kan jobbe på ulike måter, og for arbeid både individuelt og i større og mindre grupper etter behov. Arealet legger til rette for elevers medvirkning, for utforsking, lek og kreativitet, og for samarbeid og samhandling. Samtidig er det lagt til rette for at lærerne i hjemmeområdet kan veksle mellom å bruke hovedrommene som ett sammenhengende læringsareal, eller avgrense i to hovedrom.